

I

(Ανακοινώσεις)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 7ης Φεβρουαρίου 1983

σχετικά με τη συνέχιση και την υλοποίηση πολιτικής και προγράμματος δράσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στον τομέα του περιβάλλοντος

(1982/1986)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ, ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,

διαπιστώνουν ότι οι ενέργειες οι οποίες θα γίνουν βάσει του προγράμματος που περιέχεται στο παράρτημα θα πρέπει, σε ορισμένες περιπτώσεις, να πραγματοποιηθούν σε κοινοτικό επίπεδο και, σε ορισμένες περιπτώσεις, από τα Κράτη μέλη.

Όσον αφορά τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν από τα Κράτη μέλη, αυτά θα μεριμνούν για την ορθή εκτέλεσή τους· εννοείται ότι το Συμβούλιο ασκεί για τις ενέργειες αυτές τις συντονιστικές εξουσίες που προβλέπονται στις συνθήκες.

Όσον αφορά τις ενέργειες του προγράμματος που πρέπει να πραγματοποιήσουν τα όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας,

το σχέδιο της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (1),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (2),

Εκτιμώντας:

ότι η δήλωση του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των Κρατών μελών συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 1973 (3) προβλέπει την εφαρμογή ενός προγράμματος δράσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στον τομέα του περιβάλλοντος·

ότι αυτό το πρόγραμμα δράσης συνεχίστηκε και συμπληρώθηκε για την περίοδο 1977 ως 1981 με το ψήφισμα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των Κρατών μελών συνελθόντων στα πλαίσια του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1977 (4)·

την αποστολή των Κοινοτήτων, όπως ορίζεται από τις ιδρυτικές τους συνθήκες·

ότι συγκεκριμένα δυνάμει του άρθρου 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, αποστολή της τελευταίας είναι κυρίως να προάγει την αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας και τη συνεχή και ισόρροπη επέκταση της οικονομίας, πράγμα που δεν μπορεί να νοηθεί, ακόμη και κάτω από τροποποιημένες οικονομικές συνθήκες, χωρίς τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομία στη χρήση των φυσικών πόρων που προσφέρει το περιβάλλον ούτε χωρίς βελτίωση της ποιότητας ζωής και της προστασίας του περιβάλλοντος·

ότι, κατά συνέπεια, η βελτίωση της ποιότητας ζωής και η μεγαλύτερη δυνατή οικονομία στη χρήση των φυσικών πόρων που προσφέρει το περιβάλλον περιλαμβάνονται στα κύρια καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ότι μία κοινοτική πολιτική για το περιβάλλον μπορεί να συμβάλει στην εκπλήρωση αυτής της αποστολής·

ότι είναι απαραίτητο να αποφευχθεί η θέσπιση από μέρους των Κρατών μελών διαφορετικών μέτρων που θα μπορούσαν να επιφέρουν οικονομικές στρεβλώσεις μέσα στην Κοινότητα·

τις οικονομικές και κοινωνικές πλευρές της πολιτικής για το περιβάλλον, και μάλιστα το γεγονός ότι η πολιτική αυτή μπορεί να διευκολύνει την επίλυση των σημερινών οικονομικών προβλημάτων συμπεριλαμβανομένης και της ανεργίας·

ότι το Συμβούλιο ενέκρινε τους στόχους και τις αρχές της κοινοτικής πολιτικής για το περιβάλλον με τη δήλωσή του της 22ας Νοεμβρίου 1973, και τους επανέλαβε στο ψήφισμα της 17ης Μαΐου 1977·

(1) ΕΕ αριθ. C 182 της 19. 7. 1982, σ. 102.

(2) ΕΕ αριθ. C 205 της 9. 8. 1982, σ. 28.

(3) ΕΕ αριθ. C 112 της 20. 12. 1973, σ. 1.

(4) ΕΕ αριθ. C 139 της 13. 6. 1977, σ. 1.

ότι το πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον, της 22ας Νοεμβρίου 1973, που συνεχίσθηκε και συμπληρώθηκε στις 17 Μαΐου 1977 εξακολουθεί να ισχύει· ότι πρέπει να περιλάβει και τα σημερινά δεδομένα, να συνεχιστεί η εκτέλεσή του και να συμπληρωθεί, για τα έτη 1982 μέχρι 1986, με νέες ενέργειες που θα αποδειχθούν απαραίτητες·

ιδίως, ότι πέρα από τις ενέργειες που έχουν ήδη αρχίσει, ειδικότερα σχετικά με τη μείωση της ρύπανσης, η μεγαλύτερη δυνατή οικονομία στη χρήση των φυσικών πόρων που προσφέρει το περιβάλλον απαιτεί να ενισχυθεί ο προληπτικός χαρακτήρας της πολιτικής για το περιβάλλον μέσα στα πλαίσια μιας σφαιρικής στρατηγικής και να ενταχθεί η μέριμνα για το περιβάλλον στις άλλες κοινοτικές πολιτικές,

λαμβάνει υπό σημείωση το πρόγραμμα δράσης που προσαρτάται στο παρόν ψήφισμα και εγκρίνει τους γενικούς προσανατολισμούς του·

δηλώνει πως είναι σημαντικό να αναληφθεί κοινοτική δράση, ιδίως στους παρακάτω τομείς:

- α) ένταξη της περιβαλλοντικής διάστασης στις άλλες κοινοτικές πολιτικές·
- β) διαδικασία αξιολόγησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον·
- γ) μείωση της ρύπανσης και των οχλήσεων κατά το δυνατόν στην πηγή, στα πλαίσια μίας προσέγγισης που θα έχει σαν στόχο να εμποδίσει τη μεταφορά της ρύπανσης από ένα χώρο σε άλλο, στους ακόλουθους τομείς:

— καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης ιδίως από τα οξείδια του αζώτου, το διοξείδιο του θείου και τα βαρέα μέταλλα, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή της οδηγίας 80/779/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 1980 σχετικά με τις οριακές τιμές και κατευθυντήριες τιμές ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα όσον αφορά το διοξείδιο του θείου και τα αιωρούμενα σωματίδια (1),

— καταπολέμηση της ρύπανσης των γλυκών υδάτων και των θαλασσών, μεταξύ άλλων:

- i) με την εφαρμογή της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 4ης Μαΐου 1976 περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας (2) και της οδηγίας του Συμβουλίου 78/176/ΕΟΚ της 20ής Φεβρουαρίου 1978 περί των αποβλήτων που προέρχονται από τη βιομηχανία διοξειδίου του τιτανίου (3), καθώς και
- ii) με το πρόγραμμα δράσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 26ης Ιουνίου 1978 για τον έλεγχο και τη μείωση της ρύπανσης που προκαλείται από την απόρριψη υδρογονανθράκων στη θάλασσα (4),

— καταπολέμηση της ρύπανσης του εδάφους·

- δ) προστασία του περιβάλλοντος στο χώρο της Μεσογείου, με το να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα ειδικά χαρακτηριστικά του κατά τη συγκεκριμενοποίηση του προγράμματος δράσης·
- ε) ηχητική ρύπανση, και ιδίως αυτή που προκαλείται από τα μέσα μεταφοράς·
- στ) καταπολέμηση της διασυνοριακής ρύπανσης·
- ζ) επικίνδυνες χημικές ουσίες και παρασκευάσματα· π.χ. η συμπλήρωση και εφαρμογή της οδηγίας 79/831/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 1979 τροποποιούσα για έκτη φορά την οδηγία 65/548/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί ταξινόμησης, συσκευασίας και επιστημόσεων των επικινδύνων ουσιών (5)·
- η) προβλήματα των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας, της ανακύκλωσης και της αξιοποίησής τους και ιδίως προβλήματα των τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής μεταφοράς τους και της αναθεώρησης του καταλόγου των τοξικών και επικινδύνων υλών και ουσιών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της οδηγίας 78/319/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 1978 περί των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων (6)·
- θ) ενθάρρυνση της ανάπτυξης καθαρής τεχνολογίας π.χ. με δελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των Κρατών μελών·
- ι) προστασία των περιοχών που έχουν σημασία για την Κοινότητα και είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες στον τομέα του περιβάλλοντος·
- ια) συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες σε θέματα περιβάλλοντος·

λαμβάνει υπό σημείωση με ικανοποίηση την πρόθεση της Επιτροπής, κατά την επεξεργασία των προτάσεών της να λάβει υπόψη της, όπως και στο παρελθόν, τις ακόλουθες εκτιμήσεις:

- α) τη σκοπιμότητα της δράσης σε κοινοτικό επίπεδο,
- β) την ανάγκη αποφυγής κάθε περιττής επανάληψης ενεργειών, ελέγχοντας αν για τα εν λόγω θέματα ασχολούνται ήδη κατά τρόπο ικανοποιητικό διεθνείς οργανισμοί,
- γ) την ανάγκη να εκτιμάται, στο μέτρο του δυνατού, το κόστος και το όφελος των υπό μελέτη ενεργειών,
- δ) την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές οικονομικές και οικολογικές συνθήκες και οι διαφορετικές δομές στην Κοινότητα,
- ε) την ανάγκη να διεξάγεται προσεκτικά έρευνα, αναλυτική εργασία και διαβουλεύσεις πριν από την υποβολή των προτάσεων στο Συμβούλιο·

(1) ΕΕ αριθ. L 229 της 30. 8. 1980, σ. 30.

(2) ΕΕ αριθ. L 129 της 18. 5. 1976, σ. 23.

(3) ΕΕ αριθ. L 54 της 25. 2. 1978, σ. 19.

(4) ΕΕ αριθ. C 162 της 8. 6. 1978, σ. 1.

(5) ΕΕ αριθ. L 259 της 15. 10. 1979, σ. 10.

(6) ΕΕ αριθ. L 84 της 31. 3. 1978, σ. 43.

αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποφανθεί για τις προτάσεις αυτές στο μέτρο του δυνατού εντός προθεσμίας εννέα μηνών από της διαδιδάσεώς τους από την Επιτροπή ή, ενδεχόμενα, από της διαδιδάσεως των γνώμων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

δηλώνει ότι η διάθεση των χρηματοδοτικών πόρων των αναγκαίων για την εκτέλεση του παρόντος ψηφίσματος και του προσαρτημένου προγράμματος δράσης θα αποφασιστεί σύμφωνα με τις συνήθεις διαδικασίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

(1982/1986)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Οι δηλώσεις της συνόδου Κορυφής των Αρχηγών Κρατών ή κυβερνήσεων των Κρατών μελών, οι οποίοι συνήλθαν στο Παρίσι τον Οκτώβριο του 1972, έδωσαν σημαντική πολιτική ώθηση στο να ληφθεί υπόψη το περιβάλλον στην οργάνωση της κοινωνικοοικονομικής αναπτύξεως της Κοινότητας.

Η ώθηση αυτή επέτρεψε στο Συμβούλιο να εγκρίνει στις 22 Νοεμβρίου 1973 (1) ένα πρόγραμμα κοινοτικής δράσεως στον τομέα του περιβάλλοντος, που αναθεωρήθηκε στις 17 Μαΐου 1977 (2), προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέχιση των ενεργειών που είχαν ήδη αναληφθεί και να αναληφθούν νέες ενέργειες για τα έτη 1977 έως 1981. Μ' αυτόν τον τρόπο η Κοινότητα απέκτησε μία πολιτική περιβάλλοντος.

2. Στην αρχή το βασικό πρόβλημα ήταν η ανησυχία για τη δημιουργία ανισοτήτων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς λόγω πολύ διαφορετικών εθνικών πολιτικών. Αυτό μπορεί να συμβαίνει στην περίπτωση διαφορετικών προδιαγραφών προϊόντων που καταλήγουν σε εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων ή ακόμη στην περίπτωση πολιτικών που επιβάλλουν υπερβολικά διαφορετικές επιβαρύνσεις στις επιχειρήσεις, δημιουργώντας έτσι στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό.

3. Σήμερα όμως η κοινή πολιτική του περιβάλλοντος απορρέει εξίσου από την διαπίστωση ότι οι πόροι του περιβάλλοντος αποτελούν τη βάση αλλά και το όριο της μεταγενέστερης οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως, καθώς και της δελτιώσεως των συνθηκών διαβίωσης. Στόχος της είναι λοιπόν όχι μόνο να προστατέψει την υγεία του ανθρώπου, τη φύση και το περιβάλλον του, αλλά να διασφαλίσει μια καλή διαχείριση των φυσικών πόρων με την εισαγωγή, ιδίως, των ποιοτικών προϋποθέσεων στο σχεδιασμό και την οργάνωση της

οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως. Αποτελεί λοιπόν ένα αναπόσπαστο στοιχείο της δράσεως που αποβλέπει στην επίτευξη των βασικών στόχων που έχουν ανατεθεί στην Κοινότητα.

4. Η κοινοτική πολιτική του περιβάλλοντος, όπως άλλωστε και οι εθνικές πολιτικές στο σύνολό τους, οδήγησε σε ουσιαστικά αποτελέσματα σε σύντομα σχετικά χρονικά διαστήματα παρά τις αυξανόμενες οικονομικές δυσχέρειες.

Η αναληφθείσα δράση έχει κυρίως συγκεκριμενοποιηθεί με νομοθετική και κανονιστική εργασία για τη μείωση και μάλιστα την εξάλειψη της ρυπάνσεως και των οχλήσεων και για την διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.

Έχει δε δημιουργήσει αναμφισβήτητα μια βάση και ένα πλαίσιο κοινοτικού υποδείγματος. Εξάλλου, έχουν γίνει άλλες ενέργειες υπό άλλες μορφές, ιδιαίτερα η μελέτη νέων παρεμβάσεων, η πραγματοποίηση και ο συντονισμός ερευνών και η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.

Στην αρχή, η κοινοτική πολιτική του περιβάλλοντος ήταν βασικά προσανατολισμένη προς την καταπολέμηση της ρυπάνσεως και των οχλήσεων, σταδιακά όμως εξελίχθηκε προς μία συνολική και προληπτική πολιτική. Πράγματι, η νέα αυτή εξέλιξη επιτρέπει συγχρόνως την λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, εξασφαλίζοντας το χαμηλότερο δυνατό κόστος, και την υιοθέτηση θετικών και συνοδευτικών μέτρων στήριξης της οικονομικής αναπτύξεως. Σχετικά μ' αυτό, η εγκαθίδρυση εντός της Κοινότητας ενός ελέγχου a priori των νέων χημικών ουσιών, αποτέλεσε το πρώτο βήμα μιας ευρύτερης πολιτικής που θα αφορούσε μεταγενέστερα τις επικίνδυνες βιομηχανικές δραστηριότητες ή εκείνες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά το περιβάλλον.

Στο σύνολό της η πολιτική αυτή έδωσε από τώρα την ευκαιρία ώστε να δοθεί σ' ορισμένες ενέργειες η κατάλληλη γεωγραφική και πολιτική διάσταση, ν' αποφευχθούν ορισμένες δυσχέρειες όσον αφορά την ομαλή

(1) ΕΕ αριθ. C 112 της 20. 12. 1973, σ. 1.

(2) ΕΕ αριθ. C 139 της 13. 6. 1977, σ. 1.

λειτουργία της κοινής αγοράς, να παρασχεθεί ένα πλαίσιο υποδείγματος στις εθνικές πολιτικές και τέλος να προκληθούν κίνητρα ενθαρρύνσεως και ωθήσεως σε διάφορα επίπεδα δράσεως στον τομέα της διατήρησης των φυσικών πόρων και της δελτιώσεως του πλαισίου ζωής.

Τέλος, σε διεθνές επίπεδο, η Κοινότητα συμμετέχει δραστήρια στις διεθνείς συμβάσεις στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος, και συνεργάζεται στενά με τους διεθνείς οργανισμούς που ασχολούνται με τα προβλήματα του περιβάλλοντος καθώς και με τις διοικήσεις ορισμένων τρίτων χωρών που αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα με την Κοινότητα.

5. Τη στιγμή που η οικονομική κατάσταση της Κοινότητας και των Κρατών μελών καθίσταται ακόμη δυσμενέστερη, τίθεται το ερώτημα κατά πόσον πρέπει να αλλάξει κατεύθυνση η κοινοτική πολιτική του περιβάλλοντος. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο έχουν ήδη λάβει υπόψη τις νέες οικονομικές συνθήκες κατά την εφαρμογή των δύο πρώτων προγραμμάτων δράσεως, ιδιαίτερα με την ανάπτυξη των προληπτικών μέτρων. Εντούτοις, η πολιτική του περιβάλλοντος είναι μία δομική πολιτική που πρέπει να συνεχισθεί αναξάρτητα από τα απροσδόκητα της συγκυρίας, προκειμένου να μη θυσιασθούν οι μελλοντικές δυνατότητες αναπτύξεως και ν' αποφευχθεί μία πολύ σοβαρή υποβάθμιση των φυσικών πόρων. Εξάλλου, οι ανησυχίες για το περιβάλλον εξακολουθούν να είναι έντονες στην κοινή γνώμη, η οποία παρά τις παρούσες οικονομικές δυσχέρειες εξακολουθεί να παρέχει την υποστήριξη της προς τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος.

Γι' αυτό, οι προσπάθειες που θα αναληφθούν κατά την διάρκεια των ετών 1982 έως 1986 θα πρέπει να έχουν τους ίδιους στόχους και να βασίζονται στις ίδιες αρχές μ' εκείνες από τις οποίες διέπειτο η δράση της Κοινότητας στο παρελθόν, προκειμένου όχι μόνον να συνεχισθεί αλλά και να ενισχυθεί η δράση στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος για την εξασφάλιση της ποιότητας του πλαισίου ζωής και των συνθηκών διαβίωσης για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενεές.

Πριν απ' όλα θα πρέπει να ολοκληρωθούν οι πολυάριθμες εργασίες που προβλέπει το πρόγραμμα 1977 έως 1981 και που για διάφορους λόγους δεν μπόρεσαν να συμπληρωθούν, ιδίως εξαιτίας της δυσαναλογίας μεταξύ της εκτάσεως των προγραμμάτων αυτών και των μέσων που έχουν διατεθεί για την εκτέλεσή τους.

Η Επιτροπή σκοπεύει να συνεχίσει τις προσπάθειες που έχουν ήδη αναληφθεί για τον έλεγχο της εφαρμογής των νομοθετικών και κοινοτικών διατάξεων που έχουν ήδη εκδοθεί, προκειμένου να καταστήσει πιο αποτελεσματικό και να εδραιώσει το κοινοτικό κεκτημένο.

6. Η εδραίωση του κεκτημένου στον τομέα του περιβάλλοντος και η συνέχιση των ενεργειών που προβλέ-

πουν τα προγράμματα του 1973 και του 1977 πρέπει πάντως να λαμβάνουν υπόψη αφενός το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο της δεκαετίας 1980 και αφετέρου τις νέες πολιτικές και γεωγραφικές διαστάσεις της Κοινότητας των Δέκα, καθώς και τις διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις με δυο άλλα κράτη, εν όψει της προσχωρήσεώς τους. Η οικονομική ανάκαμψη, στηριζόμενη στην πλήρη και πολλαπλή χρησιμοποίηση κάθε πόρου (ανθρώπινου και φυσικού), αποτελεί στόχο πρωταρχικής σημασίας για την οικονομία όλης της Κοινότητας. Ωστόσο, η πολιτική περιβάλλοντος θα προσδιορίσει τα κριτήρια και τα μέτρα με τα οποία είναι δυνατόν να επιτευχθεί μια ανάπτυξη περισσότερο ισορροπημένη και χωρίς διασπαθίσεις.

Το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο της δεκαετίας 1980 επιβάλλει οι ενέργειες στον τομέα του περιβάλλοντος όχι μόνο να λάβουν υπόψη τα σημαντικά προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει η Κοινότητα (την απασχόληση, τον πληθωρισμό, το ενεργειακό, το ισοζύγιο πληρωμών και την αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων), αλλά και να μετέχουν επίσης στις προσπάθειες που έχουν αναληφθεί σε άλλα πλαίσια προς εξεύρεση λύσεων. Αυτά ισχύουν υπό τον όρο ότι θα πρέπει να μη χρησιμοποιηθεί η κακή οικονομική κατάσταση ως δικαιολογία για την αποδυνάμωση της πολιτικής του περιβάλλοντος που τώρα εξελίσσεται.

Κάτω απ' αυτό το πρίσμα η πολιτική περιβάλλοντος πρέπει ιδιαίτερα να έχει σαν στόχο:

- τη συμμετοχή στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησεως, ευνοώντας και ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη σημαντικών βιομηχανικών τομέων στον τομέα των προϊόντων, εξοπλισμών και τεχνολογιών που προκαλούν μικρότερη ρύπανση ή που χρησιμοποιούν λιγότερους μη ανανεώσιμους πόρους,
- τη μείωση κάθε μορφής ρυπάνσεως, οχλήσεως ή προσβολής του χώρου, του περιβάλλοντος και των πόρων, πράγμα που συνιστά απαράδεκτη σπατάλη ή κόστος για το σύνολο,
- την εξοικονόμηση ορισμένων πρώτων υλών, που δεν είναι ανανεώσιμες ή των οποίων ο εφοδιασμός είναι δύσκολος, και την ενθάρρυνση της ανακυκλώσεως των αποβλήτων καθώς και την αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων που προκαλούν μικρότερη ρύπανση,
- την πρόληψη ή μείωση των ενδεχομένων αρνητικών επιπτώσεων που συνδέονται με τη χρησιμοποίηση άλλων ενεργειακών πόρων σ' αντικατάσταση του πετρελαίου, όπως ο άνθρακας ή η πυρηνική ενέργεια, και την ενθάρρυνση της εξοικονομήσεως ενεργείας και τη χρησιμοποίηση ενεργειακών πόρων που προκαλούν όσο το δυνατόν μικρότερη ρύπανση,
- την πλήρη εφαρμογή της Συμφωνίας Πληροφόρησεως σε θέματα περιβάλλοντος της 5ης Μαρτίου 1973 (1), ώστε να αποφευχθεί, όσο είναι δυνατόν, μεμονωμένα

(1) ΕΕ αριθ. C 9 της 15. 3. 1973 και ΕΕ αριθ. C 86 της 20. 3. 1973.

εθνικά μέτρα να επηρεάζουν την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να καθιστούν δυσκολότερη την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων σε κοινοτικό επίπεδο.

7. Η διεύρυνση της Κοινότητας και η νέα μεσογειακή της όψη απαιτούν οι ενέργειες που αποδίδουν στην προστασία του περιβάλλοντος να συμβάλλουν αποτελεσματικότερα και ειδικότερα στην προστασία της θάλασσας αυτής στο πλαίσιο της συνολικής μεσογειακής πολιτικής. Για τον σκοπό αυτό, η ενεργή συμμετοχή της Κοινότητας στη Σύμβαση για την προστασία της Μεσογείου από τη ρύπανση, και τα πρωτόκολλά της, όχι μόνο θα επιτρέψει την καλύτερη διαφύλαξη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αξιών του θαλάσσιου αυτού χώρου και τη διαφύλαξη της κοινής αυτής κληρονομιάς, αλλά θα συμβάλει και στη βελτίωση του πολιτικού κλίματος και στην αναζήτηση μιας μόνιμης ειρήνης στην μεσογειακή λεκάνη.

Και για τη δεύτερη διεθνή θάλασσα, που περιβάλλει κι αυτή την Κοινότητα, τη Βόρεια Θάλασσα, θα πρέπει να εφαρμοσθεί μια πιο εναρμονισμένη πολιτική. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί σε αλληλοεπιδράσεις ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου, η αλιεία, η εξόρυξη αμμοχάλικου, η ναυσιπλοΐα και η ρύπανση που προέρχεται από την ξηρά, τα πλοία και τον αέρα, οι οποίες έχουν βλαβερές συνέπειες για το οικολογικό σύστημα της Βόρειας Θάλασσας. Μια από τις πιο σημαντικές προτεραιότητες αποτελεί η πραγματοποίηση μιας τέτοιας εναρμονισμένης μορφής διοικητικού και νομοθετικού ελέγχου που να διασφαλίζει στο έπακρο την επιδίωξη της Βόρειας Θάλασσας ως μίας οικολογικής μονάδας εξαιρετικά σημαντικής για τον άνθρωπο.

8. Προκειμένου να ενισχυθούν οι προαναφερθείσες ενέργειες και να εφαρμοσθεί πλήρως και αποτελεσματικά μία προληπτική πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος, θα πρέπει η Κοινότητα να αναζητήσει την καλύτερη δυνατή ενσωμάτωση των προβλημάτων

του περιβάλλοντος κατά τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, πράγμα που ευνοεί την δημιουργία μιας συνολικής στρατηγικής. Η συμμετοχή της πολιτικής του περιβάλλοντος στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη πρέπει στο εξής να οδηγήσει στο να λαμβάνεται υπόψη περισσότερο η διάσταση του περιβάλλοντος, ιδίως στους τομείς του γεωργικού (συμπεριλαμβανομένων του δασικού και αλιευτικού), ενεργειακού, βιομηχανικού, μεταφορών και τουρισμού.

Επιπλέον, προκειμένου να μη δημιουργηθούν χάσματα στον ρυθμό ανάπτυξης που έχει επιτελεσθεί στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας, η κοινοτική πολιτική του περιβάλλοντος θα πρέπει να λάβει περισσότερο υπόψη την περιφερειακή διάσταση.

Η κοινοτική πολιτική του περιβάλλοντος αποτελεί εξίσου ένα σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής της βιομηχανικής καινοτομίας, την οποία η Επιτροπή πρόσφατα πρότεινε στις υπηρεσίες προϋπολογισμού. Πράγματι τα μέτρα και ειδικότερα τα σχετικά με την καταπολέμηση της ρυπάνσεως και την διαχείριση και αξιοποίηση των αποβλήτων δημιουργούν κίνητρα για τεχνολογικές καινοτομίες και συνεπώς μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής οικονομίας. Η Κοινότητα θα συνεχίσει τις αναληφθείσες προσπάθειες με κατάλληλες παρεμβάσεις.

Για να υποστηριχθεί η υλοποίηση των στόχων αυτών, η Επιτροπή σκοπεύει να χρησιμοποιήσει καλύτερα τις δυνατότητες που προσφέρονται από τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα σε κοινοτικό επίπεδο. Τα συγκεκριμένα άλλωστε κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα, ειδικά για τον τομέα του περιβάλλοντος που έχουν προταθεί στο Συμβούλιο, θα επιτρέψουν την συμπλήρωση αυτών των παρεμβάσεων ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη τεχνολογιών και υποδειγματικών ενεργειών για την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων που δεν είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθούν με τα υπάρχοντα χρηματοδοτικά μέσα.

II. Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΙΑΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

9. Τελικός στόχος της πολιτικής του περιβάλλοντος είναι η προστασία της υγείας του ανθρώπου, η διαρκής εξασφάλιση σε επαρκή ποσότητα και ποιότητα όλων των πόρων που διέπουν το πλαίσιο της ζωής: νερό, αέρας, χώρος (έδαφος και τοπίο), κλίμα, πρώτες ύλες, δομημένο περιβάλλον, φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, καθώς και η διατήρηση και (όπου είναι δυνατόν) η ανάκτηση του φυσικού περιβάλλοντος και των αναλόγων ελεύθερων χώρων για ζώα και φυτά.

Λόγω των πολύ στενών διασυνδέσεων, μερικές φορές μεταξύ των διαφόρων πόρων, η ευφυής διαχείρισή τους απαιτεί το σχεδιασμό και την εφαρμογή μιας συνολικής στρατηγικής. Η αναγκαιότητα μιας τέτοιας στρατηγικής, που αναγνωρίστηκε στον τομέα των αρχών ήδη από το

πρώτο και το δεύτερο πρόγραμμα, διαπιστώθηκε σταδιακά κατά την διάρκεια της εφαρμογής τους. Θα πρέπει τώρα να συγκεκριμενοποιηθεί η πολιτική αυτή και να ταξινομηθούν σ' ένα κατάλληλο γενικό πλαίσιο οι παρούσες και οι μελλοντικές ενέργειες, με έμπνευση κυρίως από την παγκόσμια στρατηγική προστασίας που έχει εξαγγελθεί από την UNEP, IUCN και την WWF τον Μάρτιο του 1980.

Τρεις αρχές, που πρέπει να υπενθυμίσουμε, είναι αποφασιστικές για την πραγματοποίηση του στόχου αυτού: η αρχή του κατάλληλου επιπέδου δράσεως, η αρχή της προλήψεως και (όπου υπάρχει η δυνατότητα) η αρχή της αποκαταστάσεως.

Αφενός θα πρέπει να αναζητηθεί το επίπεδο δράσεως (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, κοινοτικό ή διεθνές) που αρμόζει καλύτερα στα υπό επισκόπηση προβλήματα και, επομένως, να συγκεντρωθούν σε κοινοτικό επίπεδο οι ενέργειες που μπορούν να είναι αποτελεσματικότερες στο επίπεδο αυτό. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε τομείς όπως η διαχείριση του χώρου όπου οι αρμοδιότητες είναι συχνά πολύ αποκεντρωμένες στην Κοινότητα.

Αφετέρου, οι ανάγκες διαφυλάξεως πρέπει να ληφθούν υπόψη όσο το δυνατόν κατά προτεραιότητα στις διαδικασίες σχεδιασμού και λήψεως αποφάσεων για την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη.

Η πολιτική αυτή, που είναι και η οικονομικότερη για το σύνολο, καθίσταται αναπόσπαστο στοιχείο οποιασδήποτε κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας.

Για να καταστεί τελείως αποτελεσματική η αρχή της προλήψεως πρέπει:

- να δελτιωθούν οι αναγκαίες γνώσεις και πληροφορίες και να γίνουν προσιτές σ' αυτούς που παίρνουν τις αποφάσεις καθώς και σ' όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, περιλαμβανομένου του κοινού,
- να καταρτισθούν και να εισαχθούν διαδικασίες διαιτησίας που θα διασφαλίζουν ότι οι κατάλληλες γνώσεις λαμβάνονται υπόψη πριν από το στάδιο λήψεως αποφάσεων, που αφορούν κάθε δραστηριότητα που ενδέχεται να προκαλέσει αισθητές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Τέτοιες διαδικασίες θα πρέπει να γίνουν σε οικολογικό πλαίσιο που θα προσδιορισθεί σταδιακά και που θα διαλαμβάνει τα επιτρεπόμενα όρια, χωρίς να παραδίδεται τη δυνατότητα αναγεννήσεως των οικοσυστημάτων και την εξασφάλιση των φυσικών πόρων.
- να αναζητηθεί η καλύτερη διάθεση των πόρων,
- να εποπτευθεί η πραγματοποίηση των μέτρων που έχουν αποφασισθεί προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθή εφαρμογή τους και η ενδεχόμενη προσαρμογή τους σε νέες συνθήκες ή γνώσεις,
- να ενισχυθεί η συνοχή της κοινοτικής πολιτικής και των εθνικών πολιτικών σε θέματα περιβάλλοντος,
- να δελτιωθεί και να ενισχυθεί η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος.

Η Επιτροπή θα επεξεργασθεί τους τρόπους και τις δυνατότητες για την αποκατάσταση, και μετά την αποπεράτωση αυτής της μελέτης θα υποβάλει προτάσεις για την πραγματοποίησή της.

10. Έρευνα, διάδοση και πρόσβαση στις γνώσεις

Η Επιτροπή, κατά την εκτέλεση των διαφόρων προγραμμάτων έρευνας τα οποία ενέκρινε το Συμβούλιο, θα δώσει μεγαλύτερη έμφαση στις ενέργειες που θα αποβλέπουν στην υποστήριξη δραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα του παρόντος προγράμματος δρά-

σεως. Υπό το πρίσμα αυτό, θα προσπαθήσει να συνεχίσει επίσης τις προσπάθειές της για τον συντονισμό των προγραμμάτων έρευνας των Κρατών μελών στον τομέα του περιβάλλοντος.

Σε θέματα διαδόσεως επιστημονικών και τεχνικών πληροφοριών σχετικών με την προστασία και τη δελτίωση του περιβάλλοντος, η Επιτροπή θα συνεχίσει τις δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί στα πλαίσια του τρίτου προγράμματος δράσεως για την επιστημονική και τεχνική πληροφόρηση και τεκμηρίωση και της πολιτικής αναπτύξεως μιας ευρωπαϊκής αγοράς και μιας ευρωπαϊκής παραγωγής στον τομέα της πληροφορικής. Ιδιαίτερη προσπάθεια θα καταβληθεί για την ευαισθητοποίηση και τη δημιουργία των κατάλληλων φορέων που θα χρησιμοποιήσουν τις αναπτυχθείσες πηγές πληροφορήσεως.

Θα συνεχίσει τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων της ρυπάνσεως που έχουν συλλεγεί με τις κοινές διαδικασίες ανταλλαγής πληροφοριών που αποφασίσθηκαν από το Συμβούλιο για τα ύδατα επιφανείας και για την ατμοσφαιρική ρύπανση.

Ένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικό παράδειγμα για τη δελτίωση της δυνατότητας προσβάσεως στις πληροφορίες για την κατάσταση του περιβάλλοντος σ' επίπεδο Κοινότητας είναι το πρόγραμμα «οικολογική χαρτογράφηση» που ευρίσκεται στο στάδιο πραγματοποίησεως.

11. Διαδικασίες που θα μπορούσαν να διασφαλίσουν ότι στις φάσεις σχεδιασμού και λήψεως αποφάσεων λαμβάνονται υπόψη στοιχεία σχετικά με το περιβάλλον

Το κατάλληλο μέσο για να συμπεριληφθούν τα στοιχεία για το περιβάλλον στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων είναι η διαδικασία της αξιολογήσεως των επιπτώσεων στο περιβάλλον. Η διαδικασία αυτή πρέπει να εισαχθεί προοδευτικά στις φάσεις του σχεδιασμού και της προετοιμασίας κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας που θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όπως τα δημόσια και ιδιωτικά έργα, τα χωροταξικά σχέδια, τα οικονομικά προγράμματα, τα προγράμματα περιφερειακής αναπτύξεως, τα νέα προϊόντα, οι νέες τεχνολογίες, οι νομοθετικές πράξεις.

Σχετικά μ' αυτό, μία πρώτη πραγματοποίηση σε κοινοτικό επίπεδο, είναι η οδηγία 79/831/ΕΟΚ (6η τροποποίηση της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ, όσον αφορά τις επικίνδυνες ουσίες) (1).

Επιπλέον, η Επιτροπή παρουσίασε στο Συμβούλιο πρόταση οδηγίας που αποβλέπει στην εισαγωγή της αξιολογήσεως των περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων στις υφιστάμενες εθνικές διαδικασίες σε θέματα αδειας για νέα βιομηχανικά έργα και γεωργικές υποδομές (2).

(1) ΕΕ αριθ. L 259 της 15. 10. 1979, σ. 10.

(2) ΕΕ αριθ. C 169 της 9. 7. 1980, σ. 14.

Η έκδοση της οδηγίας αυτής θα αποτελέσει σημαντικό σταθμό στην πραγματοποίηση μιας αποτελεσματικής ενσωματώσεως της περιβαλλοντολογικής διαστάσεως στις αποφάσεις τις σχετικές με την ανάπτυξη.

Υπό το πρίσμα της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί στους δύο αυτούς τομείς, η Επιτροπή θα παρουσιάσει, ενδεχομένως, προτάσεις στο Συμβούλιο εν όψει μιας σταδιακής επεκτάσεως του πεδίου εφαρμογής της αξιολογήσεως των περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων.

Πάντως, η Επιτροπή θα αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες, προκειμένου να διασφαλίσει ότι σταδιακά, όλες οι ενέργειες της Κοινότητας από τις οποίες θα πρέπει να αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, θα αποτελούν αντικείμενο προηγούμενης κατάλληλης αξιολογήσεως.

12. Βέλτιστη διάθεση των πόρων

Πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στη χρησιμοποίηση των πόρων κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Γι' αυτό — πριν ληφθούν νέα μέτρα — θα πρέπει να εξετάζεται επιμελώς η αιτιολόγηση και η καλύτερη αποτελεσματικότητά τους από απόψεως κόστους και ωφελειών. Η Επιτροπή θα πάρει κάθε μέτρο για την ενίσχυση της πρακτικής αυτής την οποία ακολουθεί από την αρχή της δράσεώς της.

Σε μια στρατηγική που αποβλέπει στην καλύτερη χρησιμοποίηση των πόρων, η εφαρμογή της αρχής σύμφωνα με την οποία «ο ρυπαίνων πληρώνει»⁽¹⁾, παίζει αποφασιστικό ρόλο. Ο καταλογισμός στους ρυπαίνοντες των δαπανών που συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος που προβλέπει η αρχή αυτή, τους προτρέπει να μειώσουν τη ρύπανση που προκαλούν οι δραστηριότητές τους και να αναζητήσουν προϊόντα ή τεχνολογίες που προκαλούν μικρότερη ρύπανση. Η αρχή αυτή αποτελεί επομένως το προνομιακό μέσο για να τεθούν οι δυνάμεις της αγοράς στην υπηρεσία μιας δελτίστης κατευθύνσεως των οικονομικών διαρθρώσεων στο πλαίσιο μιας οικονομίας της αγοράς. Εξάλλου, είναι απαραίτητο να υπάρξει ένα καθεστώς βασισμένο στην αρχή αυτή προκειμένου να αποτραπούν οι στρεβλώσεις ανταγωνισμού.

Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» εφαρμόζεται γενικά με την επιβολή στους ρυπαίνοντες υποχρεώσεων υπό μορφή προδιαγραφών ή/και τελών και, σύμφωνα με τις γενικές αρχές της συνθήκης ΕΟΚ, αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, προϋποθέτει ότι οι δημόσιες αρχές δεν πρέπει να παρεμβαίνουν οικονομικά στις επενδύσεις που είναι αναγκαίες για τον περιορισμό των ρυπανσών τους.

Ωστόσο, η εισαγωγή νέων υποχρεώσεων για τον σκοπό αυτό ενδέχεται να καθυστερήσει, λόγω του ότι οι οικονομικές επιβαρύνσεις που προκαλούν θα μπορούσαν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να δημιουργήσουν δυσχέρειες στις παλιές επιχειρήσεις και, κατά συνέπεια, στην απασχόληση. Λόγω της καταστάσεως αυτής, η Επιτροπή, με δύο αποφάσεις που πήρε αντιστοίχως το 1974 και το

1980, αποδέχεται ότι τα Κράτη μέλη, κατά τη διάρκεια περιόδου που λήγει το 1987 και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, θα χορηγούν ενισχύσεις που αποβλέπουν στη διευκόλυνση της εισαγωγής νέων κανονισμών, που θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν επαρκή προστασία του περιβάλλοντος.

Ένας ιδιαίτερος τομέας, στον οποίο οι εθνικές δημόσιες ενισχύσεις δυνατόν να είναι αναγκαίες, είναι ο τομέας της προστασίας της φύσεως και του τοπίου. Οι ενισχύσεις αυτές κανονικά χορηγούνται στις τοπικές αρχές ή σε οργανώσεις. Αν και τέτοιες ενισχύσεις δεν αντίκεινται στις διατάξεις της συνθήκης ΕΟΚ όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, θα ήταν επιθυμητό ορισμένες από τις ενισχύσεις αυτές να ενταχθούν σε κοινοτικό πλαίσιο προκειμένου να διασφαλισθεί η συνοχή και ν' αυξηθεί η αποτελεσματικότητά.

Τα τέλη αποτελούν ένα από τα μέσα για την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και μπορούν να αποτελέσουν ιδιαίτερο κίνητρο για την υλοποίηση των αντιρρυθπαντικών μέτρων, να συμβάλουν αποτελεσματικά στην εκτέλεση των προδιαγραφών και να ενισχύσουν την καινοτομία, ιδίως όταν επιβάλλονται επίσης στις ρυπάνσεις που προέρχονται από υπολείμματα. Πρέπει λοιπόν να εξετασθεί προσεκτικά σε ποιές περιπτώσεις τα συστήματα επιβολής τελών επιτρέπουν την πλέον αποτελεσματική υλοποίηση των στόχων της πολιτικής περιβάλλοντος. Εντούτοις, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να εξασφαλισθεί ότι τέτοιου είδους τέλη δεν θα ισοδυναμούν, στην πρακτική εφαρμογή τους, με άδεια για ρύπανση.

Στο πλαίσιο μιας περιβαλλοντολογικής στρατηγικής κοινοτικού επιπέδου, θα πρέπει ακόμη να προβλεφθεί η εξασφάλιση, στο επίπεδο αυτό, χρηματικών μέσων που θα έχουν έναν ειδικό περιβαλλοντολογικό στόχο. Με τα μέσα αυτά, τα οποία με την ύπαρξή τους και μόνο θα ήταν δυνατόν να προκαλέσουν ενθουσιασμό και να ενισχύσουν την αναγκαία όσμωση μεταξύ της εθνικής και της κοινοτικής πολιτικής του περιβάλλοντος, η Κοινότητα θα είναι σε καλύτερη θέση να συμβάλει σε ισορροπημένη εφαρμογή της πολιτικής του περιβάλλοντος στο σύνολο των περιοχών της.

Στο προσχέδιο προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 1982, η Επιτροπή πρότεινε την εγγραφή ποσών, οπωσδήποτε συμβολικών, που πρέπει να διατεθούν για τους στόχους αυτούς. Με βάση την εμπειρία που θα αποκτηθεί με τη χρησιμοποίηση των πιστώσεων αυτών, θα πρέπει να καταρτισθεί ένα δέλτιστο σχήμα χρηματοδοτικής παρεμβάσεως της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος.

Τέλος, η Επιτροπή επισύρει την προσοχή στην αναγκαioτητα αναπτύξεως μεγαλύτερων προσπαθειών για την καλύτερη ενσωμάτωση των στοιχείων που αφορούν το περιβάλλον στους εθνικούς λογαριασμούς. Οι κλασικοί εθνικοί λογαριασμοί δεν λαμβάνουν υπόψη κατά μέγα μέρος το περιβαλλοντολογικό κόστος ούτε τα πλεονεκτήματα της δελτιώσεως του περιβάλλοντος, διότι δεν είναι εύκολο να μετρηθούν. Συνεπώς, είναι σημαντικό να δελτιωθεί η χρησιμοποίηση των δεικτών ποιότητας περιβάλλοντος, για να συμπληρώσουν τους κλασικούς εθνικούς λογαριασμούς που δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη ούτε το κόστος ούτε τα πλεονεκτήματα της δελτιώσεως του

(1) Το πρώτο πρόγραμμα κοινοτικής δράσεως στον τομέα του περιβάλλοντος τίτλος II.5 (ΕΕ αριθ. C 112 της 20. 12. 1973) και η σύσταση του Συμβουλίου της 3ης Μαρτίου 1975, σχετικά με τον καταλογισμό των δαπανών και την παρέμβαση των δημοσίων αρχών στον τομέα του περιβάλλοντος (ΕΕ αριθ. L 194 της 25. 7. 1975).

περιβάλλοντος. Η βελτίωση αυτή θα πρέπει να επιτευχθεί με την ενίσχυση και την εναρμόνιση των στατιστικών του περιβάλλοντος και την καθιέρωση μιας κοινής ονοματολογίας παραμέτρων του περιβάλλοντος. Εξάλλου, ο συνυπολογισμός του περιβαλλοντολογικού κόστους μέσα στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν θα διευκολυνθεί κατά το μέτρο της εφαρμογής της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και τα εισπραττόμενα τέλη θα χρησιμοποιούνται με σκοπό την εσωτερικοποίηση του εξωτερικού κόστους.

13. Εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου και της Συμφωνίας Πληροφόρησης

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να εξετάζει πολύ στενά τη μεταφορά στις εθνικές νομοθεσίες των εγκριθέντων σε κοινοτικό επίπεδο κειμένων. Θα φροντίσει ιδιαίτερα:

- για τη νομική φύση των εθνικών πράξεων που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά της κοινοτικής νομοθεσίας,
- για την πλήρη μεταφορά σ' όλες τις περιοχές κάθε Κράτους μέλους, και ιδιαίτερα σ' εκείνες στις οποίες η προστασία του περιβάλλοντος δεν υπάγεται μόνο στην αρμοδιότητα της κεντρικής κυβέρνησης,
- για τη δημοσίευση νομικών και διοικητικών διατάξεων με τις οποίες επιδιώκεται η εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εξετάζει πολύ προσεκτικά την ουσιαστική εφαρμογή σε ορθολογικό επίπεδο των κοινοτικών κανονισμών, οδηγιών και συστάσεων, και θα εξασφαλίσει την λήψη κατάλληλων μέτρων. Η εξέταση αυτή θα περιλάβει μελέτη των κυρώσεων που επιβάλλονται στα Κράτη μέλη σε περίπτωση παραβάσεων.

Κατά τη συνοδό του στις 29 και 30 Ιουνίου 1981, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «συμφώνησε ότι πρέπει να καταβληθεί συντονισμένη προσπάθεια για την ενίσχυση και ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς». Η Συμφωνία Πληροφόρησης της 5ης Μαρτίου 1973 στον τομέα του περιβάλλοντος είναι ένα σημαντικό μέσον για την επίτευξη προόδου στον τομέα αυτόν. Ο αριθμός των μέτρων

που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή από τα Κράτη μέλη, δυνάμει της Συμφωνίας αυτής, μειώθηκε από 41 το 1974 σε 2 κατά το πρώτο εξάμηνο του 1981. Η Επιτροπή θα διενεργήσει διεξοδική εξέταση για τον τρόπο με τον οποίο η Συμφωνία εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια των εννέα ετών της υπάρξεώς της. Η εξέταση αυτή θα διαλαμβάνει ιδίως τη σύγκριση μεταξύ των μέτρων που έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή από τα Κράτη μέλη, και του συνόλου των μέτρων που έχουν θεσπισθεί από αυτά, και θα επιτρέπει την επισήμανση των διαφορών εθνικών ερμηνειών των διατάξεων της Συμφωνίας. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή θα παρουσιάσει, εφόσον παραστεί ανάγκη, κατάλληλες προτάσεις για την ενίσχυση της εφαρμογής της συμφωνίας.

14. Βελτίωση και ενίσχυση της εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης στον τομέα του περιβάλλοντος

Η συνειδητοποίηση της σπουδαιότητας που έχουν η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος, αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για μια πιο υπεύθυνη ατομική συμπεριφορά έναντι του περιβάλλοντος.

Πέρα από το ατομικό επίπεδο, είναι πρωταρχικής σημασίας η κοινή γνώμη, με την ευαισθητοποίησή της ιδίως από τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, να υποστηρίξει τις προσπάθειες που καταβάλλονται τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου να θεσπισθούν και να εφαρμοσθούν τα νομοθετικά μέτρα που είναι αναγκαία για την προστασία του περιβάλλοντος. Γι' αυτό, η Επιτροπή θα συνεχίσει τη δράση της πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης στον τομέα αυτόν. Θα συνεχίσει να υποστηρίζει, όταν αυτό είναι σκόπιμο και στα κατάλληλα επίπεδα, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που ασχολούνται με τον τομέα του περιβάλλοντος.

Σχετικά μ' αυτό, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εκπαίδευση των νέων σχολικής ηλικίας. Ο πειραματισμός του «δικτύου προτύπων σχολείων για θέματα περιβάλλοντος» θα επεκταθεί στο επίπεδο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και παρόμοια ενέργεια θα προβλεφθεί για την επαγγελματική εκπαίδευση.

III. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΧΛΗΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

15. Για να αναπτυχθεί μια καλή διαχείριση των φυσικών πόρων και να προστατευθεί ο άνθρωπος, πρέπει πριν απ' όλα να καταπολεμηθεί η υποβάθμιση του περιβάλλοντος με τη μείωση των ρυπάνσεων και των οχλήσεων.

Για πρακτικούς λόγους, η Κοινότητα και τα Κράτη μέλη της ανέλαβαν στις περισσότερες περιπτώσεις συγκεκριμένη δράση για κάθε έναν από τους τομείς του περιβάλλοντος. Παράλληλα με την τακτική της αυτή, η Επιτροπή θα προσδώσει ιδιαίτερη σπουδαιότητα στον συντονισμό των ενεργειών της αυτών. Κάτω απ' αυτό το πρίσμα, θα εξετάσει ιδιαίτερα τα μέσα για την υποβολή σε κανονισμούς ορισμένων απορριμμάτων στο σύνολό τους, που

ενδέχεται να επηρεάσουν πολλούς χώρους, προκειμένου ν' αποφευχθεί κάθε μεταφορά ρυπάνσεως που θα οφειλόταν σε όχι συνολικά μέτρα.

Για να συμβάλει με αποτελεσματικό τρόπο στη διαφύλαξη του φυσικού χώρου, η Επιτροπή θα φροντίσει ώστε η εφαρμογή των οδηγιών και των αποφάσεων του Συμβουλίου να μην έχει σε καμιά περίπτωση σαν αποτέλεσμα την άμεση ή έμμεση μείωση της ποιότητας του περιβάλλοντος. Επιπλέον, θα μελετήσει τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μια σταδιακή μείωση των συνολικών απορριμμάτων ορισμένων ουσιών, προκειμένου να παρουσιάσει σχετικές προτάσεις στο Συμβούλιο.

Εξάλλου, θα πρέπει να δελτιωθεί η επιτήρηση της ρυπάνσεως στους διάφορους χώρους, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του προγράμματος GEMS ⁽¹⁾ του ΠΝΥΕ (Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον).

Επί μέρους μελέτες που έγιναν σε διάφορα Κράτη μέλη, έχουν καταδείξει ότι ορισμένες μορφές ρυπάνσεως και οχλήσεων συμβάλλουν σε μια ανεπανόρθωτη υποβάθμιση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς. Πρέπει λοιπόν, να αναληφθεί κοινή προσπάθεια για τη διασφάλισή της. Σαν ένα πρώτο μέτρο, η Επιτροπή θα προδίδει στην απογραφή των έργων που απειλούνται ιδιαίτερα και θα συνεχίσει τις μελέτες που θα επιτρέψουν την επισήμανση κριτηρίων με τα οποία θα προσδιορίζονται οι σχέσεις μεταξύ αιτίου και αποτελέσματος για διάφορες ρυπάνσεις και οχλήσεις.

Κατά την εκτέλεση του παρόντος Προγράμματος, η Επιτροπή θα προσδώσει ιδιαίτερη προσοχή στις ρυπάνσεις που επηρεάζουν ταυτόχρονα πολλά Κράτη μέλη. Επιπλέον, η Κοινότητα θα πρέπει να ενισχύσει τη συμμετοχή της στις προσπάθειες που έχουν αναληφθεί σε διεθνές επίπεδο για την καταπολέμηση των διαμεθοριακών ρυπάνσεων που πλήττουν τα Κράτη μέλη και τις τρίτες χώρες.

Προκειμένου ιδίως να υπερπηδηθούν ορισμένες δυσχέρειες που προκαλούνται από την εφαρμογή των οδηγιών και των αποφάσεων του Συμβουλίου σχετικών με το περιβάλλον και που ενδέχεται να επηρεάσουν οικονομικά ορισμένες περιοχές της Κοινότητας, η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία ενός χρηματοδοτικού μέσου στον τομέα του περιβάλλοντος, το οποίο πρέπει να έχει ρόλο υποκινητή και καταλύτη.

16. Γλυκά και θαλάσσια ύδατα

Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις ενέργειες που έχει αναλάβει στο πλαίσιο των δυο πρώτων προγραμμάτων και θα εφαρμόσει τις αποφάσεις και τις οδηγίες που έχει εγκρίνει το Συμβούλιο για την πρόληψη και μείωση της ρυπάνσεως των υδάτων. Πρόκειται κυρίως για τους εξής τομείς:

- καταπολέμηση της ρυπάνσεως που οφείλεται στις επικίνδυνες ουσίες,
- έλεγχος της ρυπάνσεως που προκαλεί η απόρριψη υδρογονανθράκων,
- παρακολούθηση και έλεγχος, προκειμένου να δελτιωθεί η ποιότητα των υδάτων και να μειωθεί η ρύπανση.

17. Όσον αφορά τη ρύπανση που οφείλεται στις επικίνδυνες ουσίες στον υδάτινο χώρο, στις οποίες αναφέρεται η οδηγία 76/464/ΕΟΚ ⁽²⁾, είναι ουσιαστές να εκδοθούν όσο το δυνατόν συντομότερα τα πρώτα μέτρα εφαρμογής. Οι μελλοντικές δραστηριότητες θα χαρακτηρισθούν από την ορθή εκλογή των προτεραιοτήτων

και την απλούστευση των διαδικασιών, ιδίως για τις ουσίες του καταλόγου Ι. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στις εναρμονίσεις των προγραμμάτων μείωσης της ρυπάνσεως που προκαλούν οι ουσίες που αναφέρονται στον κατάλογο ΙΙ της εν λόγω οδηγίας.

Για ν' αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της δράσεως αυτής, η Επιτροπή θα εξετάσει μέτρα που θ' αποβλέπουν στη μείωση των εμμέσων ή διάχυτων απορριμμάτων ορισμένων ουσιών και, εφόσον παραστεί ανάγκη, θα υποβάλει τις κατάλληλες προτάσεις στο Συμβούλιο.

18. Στον τομέα της ρυπάνσεως των θαλασσών από τους υδρογονάνθρακες, οι σοβαρές συνέπειες των παρανόμων εκκενώσεων των δεξαμενών καυσίμων των πλοίων και των επανειλημμένων ατυχημάτων, από τα οποία ορισμένα συνέβησαν πρόσφατα, καταδεικνύουν την ανεπάρκεια των προσπαθειών που έχουν καταβληθεί κατά την τελευταία δεκαετία για τη μείωση της ρυπάνσεως που οφείλεται στους υδρογονάνθρακες και την επείγουσα ανάγκη για μια αποτελεσματική δράση σ' όλα τα επίπεδα.

Για την αποτελεσματική καταπολέμηση της ρυπάνσεως που οφείλεται στους υδρογονάνθρακες, πρέπει πριν απ' όλα να επιστευθεί η εφαρμογή μιας πολιτικής πολιτικής. Προς τούτο, η Επιτροπή θα φροντίσει ιδίως για την ταχεία εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων που έχουν συναφθεί υπό την αιγίδα του ΙΜCΟ (Συμβουλευτική Διακυβερνητική Οργάνωση Ναυτιλίας) και του ΟΤΤ (Διεθνές Γραφείο Εργασίας) ⁽³⁾. Η Επιτροπή θα αναλάβει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν και ν' αναπτυχθούν πλήρως οι δυνατότητες που προσφέρουν οι συμβάσεις αυτές.

Σε περίπτωση ατυχήματος, οι αρχές των ενδιαφερομένων κρατών πρέπει να μπορούν να επεμβαίνουν γρήγορα με συντονισμένο τρόπο και με επαρκή μέσα. Από δικής της πλευράς, η Επιτροπή επιθυμεί να συμβάλει αποτελεσματικά στη δραστηριότητα αυτή. Προς τούτο θα φροντίσει για τη λειτουργία του συστήματος πληροφόρησης που έχει εγκρίνει το Συμβούλιο, ενώ παράλληλα θα συμπληρώσει τη μελέτη των προβλημάτων που αναφέρονται στην ανακοίνωσή της προς το Συμβούλιο της 26ης Ιουνίου 1980 και θα υποβάλει τις αναγκαίες προτάσεις. Η Επιτροπή θα συντονίσει τις εργασίες της με εκείνες που γίνονται στο πλαίσιο της Συμβάσεως της Βαρκελώνης για την προστασία της Μεσογείου από τη ρύπανση, και της Συμφωνίας της Βόννης σχετικά με τη ρύπανση της Βορείου Θαλάσσης. Κατά την εκτέλεση των ως άνω εργασιών, η Επιτροπή θα ζητεί τακτικά τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής σε θέματα ελέγχου και μείωσης της ρυπάνσεως που προκαλεί η απόρριψη υδρογονανθράκων στη θάλασσα, την οποία διόρισε στις 25 Ιουνίου 1980 ⁽⁴⁾.

19. Η Επιτροπή θα φροντίσει για την τεχνική εφαρμογή των οδηγιών και των αποφάσεων του Συμβουλίου

⁽¹⁾ Global Environmental Monitoring System (Συνολικό Σύστημα Παρακολούθησης του Περιβάλλοντος).

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 129 της 18. 5. 1976, σ. 23.

⁽³⁾ Οι συμβάσεις αναφέρονται στις συστάσεις του Συμβουλίου 78/584/ΕΟΚ και 79/114/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 194 της 19. 7. 1978, σ. 17 και ΕΕ αριθ. L 33 της 8. 2. 1979, σ. 31).

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 188 της 22. 7. 1980, σ. 11.

και ιδίως όσον αφορά την κοινή διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριών της 12ης Δεκεμβρίου 1977 (1) και τις περιοδικές εκθέσεις, καθώς και τα προγράμματα στα οποία αποβλέπουν οι οδηγίες που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο. Όσον αφορά τα γλυκά ύδατα, η Επιτροπή θα μελετήσει την απόρριψη των οργανικών ουσιών και ορισμένων ανοργάνων ουσιών που επιταχύνουν τις διαδικασίες υπερτροφικότητας, καθώς και τη θερμική ρύπανση που προκαλείται από τις διαδικασίες παραγωγής και η οποία όχι μόνον συνδυάζεται με άλλες μορφές ρύπανσης, αλλά επιπλέον αποτελεί μια διασπείριση ενέργειας.

20. Τέλος, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συμμετέχει στις διεθνείς συμβάσεις που αφορούν την προστασία των γλυκών υδάτων και των θαλασσιών υδάτων στις οποίες η Κοινότητα είναι συμβαλλόμενο μέρος, και θα διαπραγματευθεί την προσχώρησή της σε άλλες συμβάσεις που έχουν τον ίδιο στόχο, σύμφωνα με τις εντολές του Συμβουλίου. Μια ιδιαίτερη προσπάθεια θα γίνει για την εξυγίανση των υδάτων του Ρήνου στο πλαίσιο της Διεθνούς Επιτροπής για την προστασία του Ρήνου από τη ρύπανση. Η Κοινότητα καθεαυτή θα έχει λάβει μέτρα ώστε να συνεισφέρει κατάλληλα στην επίλυση του προβλήματος της ρυπάνσεως του Ρήνου, κυρίως με αλάτι, όπως ζητήθηκε στο ψήφισμα το Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 1981. Παράλληλα, τό πρόβλημα της ρυπάνσεως του ποταμού Μόζα, που ρέει σε τρία Κράτη μέλη, θα τύχει της ιδιαίτερης προσοχής της Επιτροπής. Επιπλέον, θα αναπτύξει τη δράση της για την προστασία της Βορείου Θαλάσσης.

Η Επιτροπή θα εντείνει τις προσπάθειές της για την προστασία της Μεσογείου. Γιά τον σκοπό αυτό, έχει ήδη εγγράψει στον υπό έγκριση προϋπολογισμό της για το 1982 πιστώσεις που θα επιτρέψουν ώστε η παρουσία της Κοινότητας στην περιοχή αυτή να γίνει περισσότερο αποφασιστική και αποτελεσματική.

21. Ατμοσφαιρική ρύπανση

Στον τομέα της καταπολέμησης της ατμοσφαιρικής ρυπάνσεως, η Επιτροπή θα συνεχίσει τις προσπάθειές της με σκοπό τον προσδιορισμό προτύπων ποιότητας του αέρα. Όσον αφορά τους παράγοντες ρυπάνσεως που προέρχονται από μεγάλο αριθμό διεσπαρμένων πηγών, δηλαδή τους διαδεδομένους παράγοντες ρυπάνσεως, όπως τα οξείδια του αζώτου και οι υδρογονάνθρακες, η Επιτροπή θα συνεχίσει να μελετά τη δυνατότητα προσδιορισμού κοινοτικών προδιαγραφών, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τα φωτοχημικά οξειδωτικά. Για τους παράγοντες ρυπάνσεως που προέρχονται από ορισμένο αριθμό πηγών περιορισμένης σημασίας, όπως το φθόριο, το κάδμιο, ο υδράργυρος και το μονοξείδιο του άνθρακα, η Επιτροπή θα μελετήσει την αποτελεσματικότητα προδιαγραφών εφαρμογής, γεωγραφικά περιορισμένων.

Για ορισμένους διαδεδομένους παράγοντες ρυπάνσεως θα χρειασθεί να καταρτισθεί μια πολιτική που, σ' ένα πρώτο στάδιο, θα επιδιώκει τη σταθεροποίηση και, έπειτα, τη σταδιακή μείωση των συνολικών εκπομπών, με ενδεχόμενο προσανατολισμό προς πρότυπα εκπομπής για ορισμένους τύπους πομπών. Αυτό θα μπορούσε ίσως να ισχύσει κυρίως για σημαντικούς σταθερούς πομπούς που έχουν υψικαμίνους που ευνοούν τη διάδοση των παραγόντων ρυπάνσεως σε μεγάλες αποστάσεις. Η δράση αυτή θ' αποτελέσει μέρος της συμβολής της Επιτροπής στη λύση του προβλήματος των όξινων βροχών και της διαμεθωριακής ρυπάνσεως της ατμόσφαιρας σε μεγάλες αποστάσεις, στο πλαίσιο της Συμβάσεως της Γενεύης για την ατμοσφαιρική ρύπανση μακράς αποστάσεως, η οποία συνήφθη στο πλαίσιο της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη.

Ένας τέτοιος περιορισμός των εκπομπών θα έπρεπε να εξετασθεί και στην περίπτωση του άνθρακα. Λόγω των προβλημάτων εφοδιασμού σε ενέργεια, η χρησιμοποίηση άλλων πηγών, ιδίως του άνθρακα, θα καταστεί αναγκαία αλλά θα δημιουργήσει επιπρόσθετα προβλήματα ρυπάνσεως ιδιαίτερα σοβαρά σ' ορισμένες περιφέρειες. Θα πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα για τη μείωση των εκπομπών των παραγόντων ρυπάνσεως που προέρχονται από το είδος αυτό του καυσίμου, ιδίως για το διοξείδιο του θείου, τα οξείδια του αζώτου και τα αιωρούμενα σωματίδια.

Αυτά τα μέτρα θα πρέπει να συμβαδίζουν με την ανάπτυξη και την προώθηση νέων τεχνολογιών μειωμένης ρυπάνσεως.

Η Επιτροπή θα εξετάσει με ποιό τρόπο θα ενισχύσει τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την καταπολέμηση της ρυπάνσεως των οχημάτων με κινητήρα. Θα εξετάσει ειδικότερα, από κοινού με ενδιαφερόμενες ομάδες, τη δυνατότητα όλα τα νέα αυτοκίνητα που κυκλοφορούν στην αγορά μετά από μια ορισμένη ημερομηνία να διαθέτουν υποχρεωτικά εξαρτήματα που να περιορίζουν τη ρύπανση, πράγμα που θα συντελέσει σε αισθητή μείωση της υφιστάμενης εκπομπής καυσαερίων, και θα υποβάλει κατάλληλες προτάσεις. Η Επιτροπή θα επεξεργασθεί τις μακρόπνοες κατευθύνσεις βάσει μιας συνολικής κατευθύνσεως των προβλημάτων του τομέα των οχημάτων με κινητήρα, λαμβάνοντας υπόψη — εκτός άλλων — πόσο αναγκαίο είναι για την ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία να μπορέσει να ανταποκριθεί στα ακριβή πρότυπα για την καταπολέμηση της ρυπάνσεως που εφαρμόζουν οι σημαντικότεροι ανταγωνιστές, όπως είναι οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία.

Η Επιτροπή πρέπει επίσης να αντιμετωπίσει το πρόβλημα των επιπτώσεων που έχουν για το περιβάλλον οι εγκαταστάσεις αποτεφρώσεως απορριμμάτων και καθαρισμού των λυμάτων από τις αποχετεύσεις των πόλεων.

Θα πρέπει ν' αναληφθούν και ορισμένες ενέργειες πλαισιώσεως και τεχνικής υποστηρίξεως, όπως επι παραδείγματι η γενικευμένη εφαρμογή των απογραφών εκπομπών και η ανάπτυξη και εφαρμογή μαθηματικών προτύπων (μοντέλων) διαχύσεως των παραγόντων ρυπάνσεως. Τέλος είναι σημαντικό να εξετασθούν σε

(1) ΕΕ αριθ. L 334 της 24. 12. 1977, σ. 29.

μεγαλύτερο βάθος οι οικονομικές επιπτώσεις όλων των μελετωμένων μέτρων.

Οι εργασίες στον τομέα της εναρμονίσεως των μεθόδων μετρήσεως θα συνεχισθούν και θα αναπτυχθούν συστηματικότερα.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να εξετάζει τις επιπτώσεις ορισμένων χημικών ουσιών, όπως οι χλωροφθοριοϋδρογονανθρακες, στο στρώμα του στρατοσφαιρικού όζοντος και στο κλίμα. Θα συνεχίσει τις δραστηριότητες για τη μείωση της χρησιμοποίησης και της εκπομπής των προϊόντων αυτών στο πλαίσιο του ελέγχου της διαθέσεως στην αγορά των υφισταμένων χημικών ουσιών. Προς τούτο, καταρτίζει νέους τύπους συμφωνιών με τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς κύκλους και θα συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμβάσεως-πλαισίου για την προστασία του στρώματος του όζοντος που καταρτίζεται στο πλαίσιο του UNEP.

22. Χημικά προϊόντα

Τα Κράτη μέλη και η διομηχανία έχουν συνεργασθεί για την καθιέρωση κοινοτικών διατάξεων που να αφορούν τόσο την απαγόρευση των επικινδύνων ουσιών όσο και τον προληπτικό έλεγχο των νέων και των υφισταμένων χημικών ουσιών. Εντούτοις, οι διατάξεις αυτές θα πρέπει να συμπληρωθούν ή να δελτιωθούν.

Θα πρέπει να δημιουργηθεί μια κατάλληλη αμοιβαία συνεργασία και διαδικασίες διαβουλεύσεων μεταξύ των Κρατών μελών και της Επιτροπής. Η ανάγκη αυτή είναι ιδιαίτερα αισθητή κατά την εφαρμογή της 6ης τροποποίησης της οδηγίας του 1967 για τις επικίνδυνες ουσίες⁽¹⁾, η οποία απαιτεί πολύ σημαντικές προσπάθειες εκ μέρους των αρμοδίων εθνικών αρχών και της Επιτροπής. Για να διευκολυνθεί η εφαρμογή της ανωτέρω οδηγίας, πρέπει να αναπτυχθεί μια στενή συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων εθνικών αρχών.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα συνεχίσει την προσπάθειά της σχετικά με τη δημιουργία των μέτρων που προβλέπουν οι οδηγίες που έχουν ήδη εγκριθεί στον τομέα των επικινδύνων ουσιών και παρασκευασμάτων.

Εξάλλου, θα πρέπει να εναρμονισθούν οι μεθοδολογίες εκτιμήσεως των επιπτώσεων των χημικών ουσιών στον άνθρωπο και το περιβάλλον προκειμένου ν' αποφευχθούν οι διαφορετικές εκτιμήσεις σε διάφορα Κράτη μέλη, πράγμα που θα παρέδραπε την ομαλή λειτουργία της κοινής αγοράς. Οι μεθοδολογίες αυτές θα πρέπει να εφαρμοσθούν συστηματικά τόσο στις νέες όσο και στις υφιστάμενες ουσίες. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα καταρτίζει κατά καιρούς καταλόγους των υφισταμένων επικινδύνων ουσιών που θα πρέπει να εξετασθούν κατά προτεραιότητα. Στο έργο αυτό η Επιτροπή θα βοηθηθεί από τη «Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή για την

εξέταση της τοξικότητας και της οικοτοξικότητας των χημικών ενώσεων», που συστάθηκε το 1979.

Επιπλέον, θα πρέπει να ενταθούν οι δραστηριότητες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε διεθνείς συμφωνίες στον τομέα των τοξικών ουσιών. Δηλαδή, θα πρέπει να αναζητηθούν και να συγκεντρωθούν οι προϋποθέσεις οι οποίες θα οδηγήσουν στην αμοιβαία αναγνώριση τόσο των ειδικών στοιχείων δοκιμών, όσο και όλων των στοιχείων που απαιτούνται για την εκτίμηση και, εάν είναι δυνατόν, των διαδικασιών εκτιμήσεως. Οι ενέργειες αυτές θα μπορούν να γίνουν είτε διμερώς με ορισμένες τρίτες χώρες είτε μέσω διεθνών οργανισμών, πχ. του ΟΟΣΑ.

23. Ακουστικές οχλήσεις

Στον τομέα των ακουστικών οχλήσεων, λαμβανομένης υπόψη της εξελίξεως της οικονομικής καταστάσεως της Κοινότητας οι μελλοντικές ενέργειες, παράλληλα με την επιδίωξη, όπως και στο παρελθόν, για την προώθηση λιγότερο θορυβωδών προϊόντων, θα πρέπει να λάβουν υπόψη με ιδιαίτερα διεξοδικό τρόπο τις συναφείς κοινωνικοοικονομικές συνέπειες.

Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη σχέση που ενδέχεται να υπάρχει μεταξύ της μείωσης του θορύβου και της εξοικονομήσεως της ενέργειας που μπορεί να προκύψει.

Επιπλέον, προκειμένου να ληφθεί καλύτερα υπόψη η επίδραση των διαφόρων πηγών θορύβου στο περιβάλλον και προκειμένου ν' αποτραπεί η εξεύρεση επί μέρους λύσεων, θα καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια για:

- τόν προσδιορισμό απλών φυσικών δεικτών για την εκτίμηση της ποιότητας ενός ακουστικού περιβάλλοντος,
- τις σχέσεις μεταξύ των δεικτών αυτών και των αντιδράσεων των πληθυσμών που υποβάλλονται σε διάφορους τύπους πηγών θορύβου συγκεντρωμένων ή μεμονωμένων,
- την εναρμόνιση μεθόδων προβλέψεως των επιπέδων εκθέσεως στο θόρυβο.

Τα παραπάνω θέματα αποτελούν αντικείμενο ερεύνης και συζητήσεων σε διεθνές επίπεδο.

Τά πρότυπα ηχητικής μονώσεως θα πρέπει να μελετηθούν σε συνάρτηση με τα πρότυπα θερμοκτικής μονώσεως.

Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στα προβλήματα που δημιουργούν οι μηχανικές δονήσεις στο περιβάλλον και ιδίως στον τομέα της διαφυλάξεως της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Γενικά, η Επιτροπή θα προσπαθήσει να επισπεύσει τις διεξαγόμενες εργασίες για την κατάρτιση προτύπων στά αρμόδια πλαίσια.

Για την πραγματοποίηση των διαφόρων αυτών εργασιών, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει, όπως και στο παρελθόν, να συμμετέχει με ενεργό τρόπο στις εργασίες καθορισμού προτύπων, οργανισμών όπως ο ISO, η CEI,

(¹) ΕΕ αριθ. L 259 της 15. 10. 1979.

η UIG, και στον ειδικό τομέα του αεροναυτικού θορύβου ο OACI και η CEAC (1).

24. Ρυπάνσεις και οχλήσεις από απόβλητα

Εάν η παραγωγή αποβλήτων δημιουργεί πρόβλημα, όσον αφορά την ορθολογική διαχείριση των πόρων, λόγω του όγκου ή της φύσεώς τους, ακόμη περισσότερο, η επεξεργασία και η εξάλειψη των αποβλήτων δημιουργούν συχνά προβλήματα ρυπάνσεων και οχλήσεων.

Όσον αφορά τη δεύτερη αυτή άποψη, η Επιτροπή θά φροντίσει για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων με την επεξεργασία και την ανώδυνη εξάλειψη των αποβλήτων για τα οποία γίνεται λόγος στις οδηγίες της.

- (1) ISO = Διεθνής Οργανισμός Προτύπων.
CEI = Διεθνής Ηλεκτρονική Επιτροπή.
UIG = Διεθνής Ένωση Σιδηροδρόμων.
OACI = Οργανισμός Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας.
CEAC = Ευρωπαϊκή Επιτροπή Πολιτικής Αεροπορίας.

που έχουν ήδη εγκριθεί από το Συμβούλιο (2), και θά λάβει τα συμπληρωματικά μέτρα που δυνατόν να απαιτηθούν, ιδιαίτερα για τα τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα.

25. Τεχνολογίες με μικρό ποσοστό ρυπάνσεως

Η προληπτική δράση που αποβλέπει στη μείωση των ρυπάνσεων στην πηγή τους, πρέπει ν' αντικαταστήσει σταδιακά, όσο είναι δυνατόν, τον αγώνα εναντίον των επιπτώσεων των ρυπάνσεων και των οχλήσεων. Η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών παραγωγής στον τομέα αυτό, και η επεξεργασία νέων προϊόντων, θα πρέπει όχι μόνο να συμβάλουν σε μία ορθολογικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων, αλλά ν' αποτελέσουν επίσης βασικό στοιχείο για την πρόληψη των ρυπάνσεων.

- (2) ΕΕ αριθ. L 194 της 25. 7. 1975, ΕΕ αριθ. L 108 της 26. 4. 1976, ΕΕ αριθ. L 54 της 25. 2. 1978, ΕΕ αριθ. L 84 της 31. 3. 1978.

IV. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ, ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

26. Ορθολογική διαχείριση του χώρου

Ο χώρος είναι στην Κοινότητα ένας από τους πιο περιορισμένους και πιο επιζητούμενους φυσικούς πόρους. Επί πλέον, ο τρόπος χρησιμοποιήσεώς του διέπει σε μεγάλο βαθμό την ποιότητα του περιβάλλοντος. Συνεπώς, η διαχείριση του χώρου είναι ένας από τους τομείς όπου η εφαρμογή μιας προληπτικής πολιτικής θεωρείται πιο αναγκαία και πιο αποδοτική.

Από αυτή την άποψη, η ενίσχυση των προσπαθειών της πολιτικής τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο είναι αναγκαία, προκειμένου:

- να διαφυλαχθούν και προστατευθούν καλύτερα οι ζώνες που εκληρούν σημαντικές οικολογικές ή πολιτιστικές λειτουργίες (φυσικά ή ημιφυσικά οικοσυστήματα, τοπία, γεωργικά εδάφη πρώτου επιπέδου, ζώνες προστασίας των υπογείων υδάτων),
- να διασφαλίσουν μία ενοποιημένη διαχείριση των περιοχών που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες, λόγω της περιβαλλοντολογικής σπουδαιότητάς τους αφενός και της σημασίας τους για την οικονομική ανάπτυξη αφετέρου, όπως οι παράκτιες περιοχές ή ορισμένες ορεινές περιοχές,
- να αυξηθούν οι θετικές επιπτώσεις και να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον της γεωργίας, η οποία μαζί με τη δασοκομία καλύπτει άνω του 80 % του συνόλου του εδάφους της Κοινότητας. Σχετικά μ' αυτό, εξακολουθούν να ισχύουν οι κατευθυντήριες γραμμές δράσεως στον τομέα του αγροτικού χώρου που αναφέρονται στο Πρόγραμμα της 17ης Μαΐου 1977. Σ' αυτό το πλαίσιο η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην προκαταρκτική εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον των προγραμμάτων και των έργων μεγάλης σπουδαιότητας.

Δεδομένου ότι η εξέλιξη του χώρου ενδέχεται να επηρεασθεί αισθητά, και πολύ συχνά, ανεπανόρθωτα, από ορισμένους επί μέρους τομείς της Κοινοτικής πολιτικής (όπως η αγροτική πολιτική, η περιφερειακή πολιτική, η ενεργειακή πολιτική ή η πολιτική μεταφοράς), η Κοινότητα θα πρέπει να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων αυτών.

Οι εργασίες θα συνεχισθούν σύμφωνα με δυο κύριους άξονες:

- την αναζήτηση λύσεων σε κοινά προβλήματα στα διάφορα Κράτη μέλη και την όσο το δυνατόν ευρύτερη διάδοση του κοινού κεφαλαίου γνώσεων (εγχειρίδια ενοποιημένης διαχειρίσεως, οδηγοί, ενέργειες πληροφόρησης κλπ.),
- την ενσωμάτωση των στόχων αυτών στους τομείς της κοινοτικής πολιτικής, ιδίως χάρη στην ανάπτυξη αφενός καταλλήλων διαδικασιών και αφετέρου συγκριτικής πληροφόρησης για την κατάσταση του περιβάλλοντος σε κοινοτικό επίπεδο (οικολογική χαρτογράφηση).

27. Η διαφύλαξη της πανίδας και της χλωρίδας

Η γενετική ποικιλία η οποία αποτελεί μέρος της κοινής κληρονομιάς και σημαντικό οικονομικό πόρο, συνιστά ουσιώδη παράγοντα της οικολογικής ισορροπίας.

Γενικά, τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την προστασία του περιβάλλοντος, έχουν επίσης θετικά αποτελέσματα στην πανίδα και τη χλωρίδα. Ωστόσο, για την διαφύλαξη τους απαιτούνται ειδικά μέτρα για την αποτελεσματικότητα των οποίων η Κοινότητα αποτελεί ένα σημαντικό σύνδεσμο μεταξύ του εθνικού πλαισίου, που συχνά είναι πολύ στενό, και του διεθνούς πλαισίου, από το

οποίο λείπουν εξ ολοκλήρου οι θεσμικές δυνατότητες μιας δεσμευτικής δραστηριότητας. Τα αναγκαία μέτρα είναι:

- η διαφύλαξη των οικοτόπων,
- ο έλεγχος της αφαιρέσεως πανίδας και χλωρίδας,
- ο έλεγχος είτε η απαγόρευση του εμπορίου των απειλούμενων ειδών ζώων και των εμπορευμάτων και προϊόντων από τα είδη αυτά.

Το τελευταίο αυτό σημείο αφορά άμεσα τις κοινοτικές αρμοδιότητες και απαιτεί, επομένως, την καθιέρωση κανόνων σε κοινοτικό επίπεδο, δεδομένου ότι είναι πιθανόν να επηρεάσει την ενότητα της αγοράς και την ελευθερία των συναλλαγών.

Όσον αφορά τις αφαιρέσεις πανίδας και χλωρίδας, θα χρειασθεί να γίνει επαρκής εναρμόνιση των εθνικών κανόνων, που να σέβεται παράλληλα την ποικιλομορφία των διαφόρων περιφερειών.

Το βασικό πρόβλημα είναι η διαφύλαξη των οικοτόπων, των οποίων η σταδιακή και ανεπανόρθωτη σε πολλές περιπτώσεις εξαφάνιση αποτελεί τη βασική απειλή για την επιβίωση διαφόρων ειδών ζώων. Παρόλο που αναγνωρίζεται ότι οι τοπικές, περιφερειακές και εθνικές ευθύνες είναι στο θέμα αυτό αποφασιστικές, ωστόσο ένα κοινοτικό πλαίσιο καθίσταται απαραίτητο για να δοθεί μεγαλύτερη συνοχή στις προσπάθειες αυτές. Ένα τέτοιο πλαίσιο πιστεύεται ότι θα μπορούσε να διασφαλίσει την δημιουργία και τη συντήρηση ενός δικτύου βιοτόπων που να προστατεύονται αποτελεσματικά, των οποίων η έκταση και ο αριθμός θα είναι επαρκείς και που θα είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους με συνοχή. Το δίκτυο αυτό πρέπει να σχεδιασθεί με προοπτική που να εγγυάται — από πλευράς οικοτόπων — την επιβίωση όλων των εγχωρίων ειδών ζώων της Κοινότητας. Η δραστηριότητα αυτή θα διευκολυνθεί σε μεγάλο βαθμό από τη δυνατότητα χρησιμοποίησης κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων, ιδιαίτερα αυτών που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος, και ιδιαίτερα του ήδη αναφερθέντος ταμείου για το περιβάλλον. Μια καλή δυνατή χρήση των πόρων αυτών μπορεί να είναι η υποστήριξη εθελοντικών οργανώσεων, μέσα σε ένα πλαίσιο κατάλληλων κανόνων, για τη διαχείριση των φυσικών αποθεμάτων.

Τέλος, η Επιτροπή θα φροντίσει ώστε η κοινοτική πολιτική σε διάφορους τομείς να μην προκαλέσει απαράδεκτες επιπτώσεις στους υφιστάμενους σημαντικούς βιοτόπους. Ειδικότερα, θα έπρεπε να εξετασθεί ο αντίκτυπος που έχουν στο περιβάλλον οι επιχορηγήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί ή προταθεί στο πλαίσιο των πολιτικών περιφερειακής βιομηχανικής ενεργειακής, μεταφορών, τουρισμού και γεωργίας, για να συμβάλουν περισσότερο στην πραγματοποίηση αυτών των αντικειμενικών σκοπών διατήρησης. Μέσα στο πλαίσιο της ΚΑΠ θα έπρεπε, επιπλέον, να εξετασθεί εάν η οδηγία που αναφέρεται σε λιγότερο ευνοημένες περιοχές, μπορεί επίσης να συμβάλει στην πραγματοποίηση αυτών των αντικειμενικών σκοπών.

Η Επιτροπή θα λάβει ειδικότερα υπόψη τις ανάγκες διαφύλαξης της φύσεως όσον αφορά τα εμπορικά συμ-

φέροντα, όπου η προστασία απειλούμενων ειδών φυτών και ζώων και η επιβίωση σπάνιων οικολογικών συστημάτων διατρέχουν κίνδυνο.

Τέλος, η Κοινότητα θα πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο στις διεθνείς συμβάσεις που προορίζονται για τη διαφύλαξη των ειδών ζώων, δηλαδή στις συμβάσεις της Ουάσιγκτον, της Βέρνης και της Βόννης. Μέσα στα πλαίσια αυτής της ιδέας, η Κοινότητα θα έπρεπε επίσης να εξετάσει τη δυνατότητα εντάξεώς της στην Συνθήκη της Ανταρκτικής για να καταβάλει κάθε προσπάθεια για την προστασία του θαλασσιού οικολογικού συστήματος από τις επιπτώσεις ανεξέλεγκτης εκμεταλλεύσεως λ.χ. πετρελαίου και ορυκτών.

28. Ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων

Ο ρόλος της Επιτροπής στον τομέα της διαχείρισεως των υδάτινων πόρων συνίσταται βασικά στην προαγωγή της ορθολογικής χρησιμοποίησης των πόρων αυτών και στη βελτίωση των μεθόδων εκτιμήσεως των διαθέσιμων πόρων.

Στον τομέα αυτόν, η πληροφόρηση, στο παρελθόν, δεν έγινε με ικανοποιητικό τρόπο και η ευπάθεια των υδάτων δεν εκτιμήθηκε επακριβώς. Γι' αυτό η κατάσταση των υδάτινων πόρων στην Κοινότητα αρχίζει να προκαλεί ανησυχίες. Συνεπώς, η διαφύλαξη των πόρων αυτών αποτελεί ένα στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη σ' όλες τις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων.

Πριν απ' όλα θα πρέπει:

- να συνεχισθούν οι στόχοι που έχουν προσδιορισθεί στο πρόγραμμα 1977 έως 1981,
- να ανασκοπηθούν και να συμπληρωθούν τα στοιχεία που αφορούν τη διαθεσιμότητα των υδάτινων πόρων στην Κοινότητα,
- να συμπληρωθεί η μελέτη για τη συνοπτική έκθεση επί των υπόγειων υδάτινων πόρων με μελέτη για την ποιότητα και την ευπάθεια αυτών.

Οι πληροφορίες αυτές θα συμβάλουν σε μία καλύτερη διαχείριση των πόρων, και ιδίως των υπογείων υδάτων. Επιπλέον, θα επιτρέψουν τη βελτίωση της χρησιμοποίησης των υφιστάμενων πόρων, ενόψει των αυξανόμενων αναγκών των καταναλωτών.

Τέλος, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα προβλήματα προμηθείας των ελλειμματικών περιοχών, καθώς και των περιοχών στις οποίες η υπερβολική εκμετάλλευση των πόρων συνιστά έναν κίνδυνο για την ποιότητα του περιβάλλοντος. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο αυτό, θα προβεί σε επισκόπηση των περιοχών όπου η υποχώρηση των γλυκών υδάτων έχει προκαλέσει απαράδεκτες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον. Θα υποβάλει προτάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε αναδίωξη της παλιάς καταστάσεως και συγκεκριμένα στη χρησιμοποίηση των γλυκών υδάτων για βιομηχανικές κατεργασίες. Παράλληλα, ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στις συνέπειες της υποχωρήσεως των γλυκών υδάτων για ευαίσθητες περιοχές, όπως χερσότοποι, δάση και αμμόλοφοι.

Το σύνολο αυτό θα συμβάλει στις εργασίες της διεθνούς δεκαετίας ποτίμου ύδατος, που αποφασίσθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη για την δεκαετία 1980 έως 1990.

29. Η διαχείριση των αποβλήτων

Η Κοινότητα θα συνεχίσει τη δράση της που περιγράφεται στο ψήφισμα της 17ης Μαΐου 1977, λαμβάνοντας υπόψη, σ' όλους τους τομείς της δραστηριότητάς της, τους ακόλουθους τρεις κατευθυντήριους στόχους της κοινοτικής πολιτικής στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων:

- την πρόληψη και τη μείωση της ποσότητας των αποβλήτων που δεν μπορούν να ξαναχρησιμοποιηθούν,
- την ανάκτηση, την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων σαν πρώτες ύλες και ενέργεια,
- την αβλαβή εξάλειψη και τη διαχείριση των μη ανακτηθέντων αποβλήτων.

Μεγαλύτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάκτηση, την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων, καθώς και στην πρόληψη της παραγωγής των αποβλήτων και την επινόηση προϊόντων που ανακυκλώνονται καλύτερα.

Σύμφωνα με τους προσανατολισμούς που έχουν αποφασισθεί στο πλαίσιο της επιτροπής διαχείρισης των αποβλήτων (1), η δράση αυτή θα πρέπει να αναπτυχθεί ιδιαίτερα στους εξής τομείς: γεωργική και ενεργειακή χρησιμοποίηση των αποβλήτων.

Γενικά, η ανάπτυξη δευτερευουσών πρώτων υλών με βάση τα απόβλητα προκειμένου να εξοικονομηθούν πόροι (λαμβανόμενων υπόψη των δυσχερειών προμήθειας και συχνά της ακρίβειας των πρώτων υλών, καθώς και του προβλήματος του συναλλάγματος που συνδέεται με τις προμήθειες αυτές), θα πρέπει να αποτελέσει έναν από τους κύριους στόχους της Κοινότητας στον τομέα αυτόν.

Το σύνολο του προβλήματος της επεξεργασίας των οικιακών αποβλήτων (μηχανική κατανομή, χωριστές περισυλλογές, κόστος αποκομιδής κλπ.) που συνδέεται στενά με την ανακύκλωση των αποβλήτων, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής.

Όσον αφορά την εξάλειψη των αποβλήτων, θα πρέπει ιδίως να συμπληρωθούν και ενισχυθούν οι κοινοτικοί κανόνες στον τομέα των τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων αναπτύσσοντας επίσης στον τομέα αυτόν κατά τα επόμενα έτη, την αξιοποίηση των αποβλήτων που θα πρέπει σταδιακά να αντικαταστήσει την απλή εξάλειψη των αποβλήτων αυτών.

Όσον αφορά την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών που θα επιτρέπουν την καλύτερη ανακύκλωση των αποβλήτων ή την μικρότερη παραγωγή αυτών. Λόγω της

σπουδαιότητας της διαχείρισης των αποβλήτων για την κοινοτική οικονομία, θα είναι ουσιώδες για την Κοινότητα να διαθέτει τα μέσα αποτελεσματικής ενθάρρυνσης και τα κατάλληλα χρηματοδοτικά μέσα.

Θα εξετάσει ειδικότερα αν οι διαφορές στη νομοθεσία σχετικά με χημικά απόβλητα (ή στην εφαρμογή της νομοθεσίας) δημιουργούν εκτός της Κοινότητας συναλλαγές σχετικά με επικίνδυνα απόβλητα, πράγμα που θα έχει επιπτώσεις όχι μόνο στον ανταγωνισμό αλλά και στη διάδοση της ρυπάνσεως.

Για την προώθηση του ανωτέρω επιδιωκόμενου σκοπού η Επιτροπή:

- θα δημοσιεύει τακτικά τον ισολογισμό των διαθεσίμων πρώτων υλών και των διαθεσίμων δευτερευουσών πρώτων υλών,
- θα θέσει σε εφαρμογή πρόγραμμα παροχής κινητήρων για την ανάκτηση δευτερευουσών πρώτων υλών,
- θα θέσει σε εφαρμογή πρόγραμμα παροχής κινητήρων για την μεγαλύτερη διάρκεια χρησιμοποίησης των προϊόντων.

30. Καθαρές τεχνολογίες

Οι καθαρές τεχνολογίες αποβλέπουν σε χωριστούς στόχους, που είναι όμως συμπληρωματικοί: μείωση της ρυπάνσεως, μικρότερη παραγωγή αποβλήτων, και ορθολογικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων (ενέργεια, πρώτες ύλες).

Είναι προφανές ότι θα πρέπει ν' αναζητηθεί — για κάθε περίπτωση — μια μέση λύση μεταξύ των τριών αυτών στόχων, οι οποίοι — παρόλο ότι δεν έρχονται κατ' ανάγκη σε αντίθεση — δεν μπορούν πάντοτε να επιτυγχάνονται ταυτόχρονα. Επιπλέον, η μέση αυτή λύση μπορεί κάποτε να επιτευχθεί με τροποποιήσεις των τεχνολογιών παραγωγής ή σ' άλλες περιπτώσεις, με τροποποίηση του σχεδιασμού των προϊόντων. Μια συγκεκριμένη και τομεακή πολιτική είναι επομένως απαραίτητη. Η Επιτροπή κλήθηκε από το Συμβούλιο των Υπουργών Περιβάλλοντος της 9ης Απριλίου 1979:

- να αναλύσει και συγκρίνει τους τομείς πολιτικής που ακολούθησαν τα διάφορα Κράτη μέλη για την ενθάρρυνση της ανάπτυξεως καθαρών τεχνολογιών και να καταρτίσει συστάσεις για τους αποτελεσματικότερους τρόπους υποστηρίξεως των δημοσίων αρχών για την ανάπτυξη των τεχνολογιών αυτών,
- να απογράψει, με βάση τις διεξαγόμενες εργασίες στο πλαίσιο της Οικονομικής Επιτροπής της Ευρώπης των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη, τους βασικούς σχετικούς τομείς και τις καλύτερες τεχνολογίες που έχουν αναπτυχθεί στα Κράτη μέλη,
- να ενθαρρύνει τη διάδοση των γνώσεων για τις τεχνολογίες αυτές μεταξύ των Κρατών μελών,
- να υποβάλει προτάσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ερευνών των Κοινοτήτων για το περιβάλλον, που θα αποβλέπουν στην εντατικοποίηση της προσπάθειας που καταβάλλεται για καθαρές τεχνολογίες.

(1) ΕΕ αριθ. L 115 της 1. 5. 1976, σ. 73.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις ενέργειες αυτές σε επαφή με τις ενδιαφερόμενες διομηχανίες. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί σε μεθόδους ανάλυσης και αξιολογήσεως των νέων τεχνολογιών, προκειμένου να εκτιμηθούν αντικειμενικά το κόστος και τα ωφελήματα.

Με βάση τα αποτελέσματα που θα έχουν επιτευχθεί, η Επιτροπή θα προτείνει τα κατάλληλα μέτρα. Η δημιουργία κατάλληλων χρηματοδοτικών μέσων θα βοηθήσει στην προώθηση της ανάπτυξεως καθαρών τεχνολογιών.

V. ΔΡΑΣΗ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

31. Δράση στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών και συνεργασία με τις τρίτες χώρες

Ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός προβλημάτων, στον τομέα του περιβάλλοντος δημιουργείται σήμερα σε διεθνές επίπεδο. Αυτό οφείλεται είτε στα ίδια τα προβλήματα αυτά, για τα οποία απαιτούνται συνολικές λύσεις, είτε στις διαμεθοριακές επιπτώσεις που προκαλούν ορισμένα είδη ρυπάνσεως είτε στις συνέπειες που έχουν ορισμένα εθνικά μέτρα στις οικονομίες ή στις διεθνείς συναλλαγές.

Για αυτό η Κοινότητα οφείλει να εξακολουθήσει να εντείνει τη διεθνή δράση της με την ενεργή παρουσία στα διάφορα πλαίσια στα οποία καταρτίζονται οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές και οι προσανατολισμοί των διεθνών δραστηριοτήτων στον τομέα του περιβάλλοντος προκειμένου να συμβάλει στην εξεύρεση κοινών λύσεων και να φροντίσει ώστε να ληφθούν υπόψη οι σχετικές κοινοτικές ενέργειες.

Η Κοινότητα θα εξακολουθήσει να εκφράζεται στα πλαίσια αυτά με μια μόνο φωνή, χρησιμοποιώντας στη δράση της την επιρροή που έχει αποκτήσει στους άλλους τομείς της διεθνούς συνεργασίας στους οποίους συμμετέχει.

Ιδιαίτερα θα χρησιμοποιήσει το κύρος της, προκειμένου να πραγματοποιηθούν τα σχέδια που έχουν καταρτισθεί σε διεθνές επίπεδο, όπως τα Προγράμματα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και η Παγκόσμια Στρατηγική που έχει καταρτισθεί από τη Διεθνή Ένωση Προστασίας του Περιβάλλοντος (IUCN) για τη διάσωση της φύσεως, και η Κοινότητα θα συμμετάσχει σ' αυτή τη διαδικασία. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει συναντήσεις εμπειρογνομόνων από τα Κράτη μέλη με σκοπό να εξετασθεί διεξοδικά η Παγκόσμια Στρατηγική ώστε να προσδιορισθούν οι τομείς λ.χ. η προστασία του τροπικού δάσους, η Ανταρκτική, απειλούμενα είδη ζώων κ.ά., όπου είναι δυνατόν και σκόπιμο να αναληφθούν περαιτέρω ενέργειες από την Κοινότητα σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου για θέματα περιβάλλοντος. Όσον αφορά το

Δίκαιο της Θαλάσσης, η Επιτροπή θα συνεχίσει να ασκεί πίεση ώστε να ληφθούν πλήρως υπόψη όλα τα ζητήματα που έχουν σχέση με το περιβάλλον. Η Επιτροπή θα εξετάσει τη νομοθεσία που έχει ήδη τεθεί σε ισχύ σε ορισμένα Κράτη μέλη σχετικά με την υποθαλάσσια εξόρυξη κι αν χρειασθεί θα υποβάλει προτάσεις για κοινοτικό πρόγραμμα για τις υποθαλάσσιες εξορύξεις, πράγμα που θα συντελέσει στο να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή σε θέματα περιβάλλοντος, και στην ανάγκη να διατηρηθεί και να αναπτυχθεί αντίληψη του αναξιοπότητου θαλάσσιου χώρου.

Στον τομέα των σχέσεων με τις τρίτες χώρες για θέματα περιβάλλοντος, η Επιτροπή θα συνεχίσει και θα αναπτύξει τη διμερή συνεργασία της με πολλές χώρες προκειμένου να εντείνει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών στους τομείς κοινού ενδιαφέροντος φροντίζοντας ιδίως ώστε η εφαρμογή των περιβαλλοντολογικών νομοθεσιών στις χώρες αυτές να μη δημιουργεί δασμολογικά εμπόδια στις συναλλαγές ή να μην προκαλεί με τη χορήγηση ενισχύσεων στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό.

Αφετέρου, για γεωπολιτικούς, οικονομικούς και πολιτιστικούς λόγους η Κοινότητα ενδιαφέρεται άμεσα για τα προβλήματα ρυπάνσεως και ανάπτυξεως της μεσογειακής λεκάνης. Γι' αυτό πρέπει να προσφέρει αποτελεσματικότερη και ειδικότερη συμβολή στην καλή διαχείριση των πόρων της περιοχής αυτής, καθώς και στην επίλυση των προβλημάτων ρυπάνσεως και ανάπτυξεως που δημιουργούνται, εφαρμόζοντας κάθε κατάλληλη πρωτοβουλία στο πλαίσιο του προγράμματος δράσεως για τη Μεσόγειο στο οποίο συμμετέχει. Επίσης θα λάβει πρωτοβουλίες που θα οδηγήσουν σε καλύτερο συντονισμό του όλου θέματος που αντιμετωπίζει η Βόρειος Θάλασσα.

Επιπλέον, θα φροντίσει ώστε οι δυνατότητες δράσεως σε θέματα περιβάλλοντος που παρέχουν οι συμφωνίες συνεργασίας με τις χώρες της μεσογειακής λεκάνης καθώς και ο ευρωπαϊκός διάλογος να τύχουν συγκεκριμένης εφαρμογής.

32. Συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες στον τομέα του περιβάλλοντος

Η δεύτερη πετρελαική κρίση, καθώς και η επιδείνωση της καταστάσεως των φτωχότερων χωρών, επέσυραν την παγκόσμια προσοχή στις σχέσεις μεταξύ βιομηχανικών χωρών και αναπτυσσομένων χωρών, με αποτέλεσμα να πραγματοποιηθεί σειρά μεγάλων διεθνών διασκέψεων που ασχολήθηκαν με τα προβλήματα της αναπτύξεως: διάσκεψη κορυφής της Οττάβας, διάσκεψη του Ναϊρόμπι για τις νέες ενεργειακές πηγές, διάσκεψη των Παρισίων για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και διάσκεψη κορυφής του Cancun για το διάλογο Βορρά-Νότου.

Ταυτόχρονα, η προστασία του περιβάλλοντος που δεν αποτελεί διόλου αποκλειστικότητα των βιομηχανικών χωρών, αποδείχθηκε σαν μια βασική προϋπόθεση της αναπτύξεως. Η στενή αυτή σχέση μεταξύ της αναπτύξεως και της προστασίας του περιβάλλοντος άρχισε να συνειδητοποιείται ολοένα και περισσότερο: η σχέση αυτή προβλήθηκε από την έκθεση Interfutures και από τις εργασίες των οργάνων του ΟΗΕ και περιλήφθηκε μεταξύ άλλων στην πρόσφατη έκθεση της ανεξάρτητης επιτροπής για τα προβλήματα διεθνούς αναπτύξεως. Επίσης, ολοένα και περισσότερες κυβερνήσεις και χρηματοδοτικά ιδρύματα ενσωματώνουν σταδιακά τη διάσταση της προστασίας του περιβάλλοντος στα προγράμματά τους χορηγήσεως δόθηθαις.

Η Κοινότητα, η οποία έχει ήδη λάβει υπόψη τη σχέση περιβάλλον/ανάπτυξη στο παρόν πρόγραμμά της δράσεως στον τομέα του περιβάλλοντος, καθώς και στη δεύτερη Σύμβαση της Λομέ και στις συμφωνίες με τις μεσογειακές χώρες θα πρέπει στο εξής να θεωρεί την προστασία του περιβάλλοντος σαν αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής της στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη. Εξάλλου, υπογράφοντας την 1η Φεβρουαρίου 1980, μαζί με οκτώ πολυμερή ιδρύματα αναπτύξεως, τη διακήρυξη για την πολιτική περιβάλλοντος και τις διαδικασίες σχετικά με την οικονομική ανάπτυξη, η Κοινότητα αναγνώρισε τη σπουδαιότητα της προστασίας του περιβάλλοντος για την επιτυχία της πολιτικής στον τομέα της αναπτύξεως και ανέλαβε ώστε ο στόχος αυτός ν' αποτελέσει μέρος των προγραμμάτων και των σχεδίων συνεργασίας που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των συμφωνιών της συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες. Από δική του πλευρά, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την επίτευξη των στόχων της Παγκόσμιας Στρατηγικής Διαφυλάξεως από την Κοινότητα και την εφαρμογή της στο πλαίσιο του συνόλου της πολιτικής της (1).

(1) Ψήφισμα της 20ής Μαΐου 1980. ΕΕ αριθ. C 147 της 16. 6. 1980, σ. 27.

Η σοβαρότητα της καταστάσεως του περιβάλλοντος στις αναπτυσσόμενες χώρες οφείλεται κυρίως στις υπερβολικές πιέσεις που ασκούνται στο χώρο τους από τους συχνά αυξανόμενους πληθυσμούς των φτωχότερων χωρών που προκαλούν τη σταδιακή υποβάθμιση του περιβάλλοντος καθώς και την κακή χρήση των πόρων. Εξάλλου, η δημιουργία συγχρόνων βιομηχανιών ή γεωργικών εκμεταλλεύσεων δυνατόν να δημιουργήσει νέες μορφές προσβολής του περιβάλλοντος παρόμοιες μ' εκείνες που γνωρίζουν οι βιομηχανικές χώρες.

Γι' αυτό η Κοινότητα, προκειμένου να συμβάλει στην επίλυση των προβλημάτων αυτών, πρέπει να υποστηρίξει, στη συνεργασία της με τις αναπτυσσόμενες χώρες, τις προϋποθέσεις μιας διαρκούς οικονομικής αναπτύξεως που θα λαμβάνει υπόψη την αλληλεξάρτηση μεταξύ της αναπτύξεως, του περιβάλλοντος, του πληθυσμού και των πόρων. Η Κοινότητα θα λάβει υπόψη τα προβλήματα του περιβάλλοντος τόσο κατά την κατάρτιση της πολιτικής της στον τομέα της αναπτύξεως, όσο και κατά την εφαρμογή της Συμβάσεως της Λομέ και των άλλων συμφωνιών της συνεργασίας. Στο πλαίσιο των διατάξεων των συμφωνιών αυτών, η Κοινότητα θα βοηθήσει τις χώρες αυτές για ν' αντιμετωπίσουν τα προβλήματα περιβάλλοντος και τις υφιστάμενες καταστάσεις υποβαθμίσεως, καθώς και για να χειρισθούν ορθολογικά τους πόρους που διαθέτουν. Θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις αιτήσεις για τεχνική δόθηθαις όσον αφορά την εκπαίδευση στον τομέα του περιβάλλοντος.

Οι στόχοι προτεραιότητας που πρέπει να επιδιωχθούν θα είναι η διαφύλαξη των τροπικών δασών, η καταπολέμηση της ερημοποίησης, η διαχείριση των υδάτων και η δημιουργία γεωργικών συστημάτων και χρησιμοποίησεως ενεργείας που να συμβιβάζονται με το περιβάλλον. Προκειμένου να εντοπίσει τα προβλήματα αυτά, όσο το δυνατόν πιο διεξοδικά, στις προβληματικές περιοχές και να συμβάλει μ' αυτόν τον τρόπο στην επίτευξη του στόχου της Παγκόσμιας Στρατηγικής για τη Διατήρηση της Ενέργειας, η Επιτροπή θα αγωνισθεί ενεργά για την ανάπτυξη Εθνικών Στρατηγικών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η επιδίωξη της αυτή θα αποτελέσει μόνιμο και βασικό χαρακτηριστικό των δραστηριοτήτων της στο πλαίσιο της Συμβάσεως της Λομέ II και θα χορηγηθεί, προς το σκοπό αυτό, σημαντική οικονομική και τεχνική δόθηθαις. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στη δράση εκπαίδευσσεως και πληροφόρησεως που θα βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να πραγματοποιήσουν ολοσχερώς τους στόχους αυτούς στο μέλλον.

Η Κοινότητα θα συνεχίσει τη δράση της όσον αφορά την προώθηση της προστασίας του περιβάλλοντος στα διεθνή πλαίσια και στις διεθνείς διαπραγματεύσεις για την ανάπτυξη.